

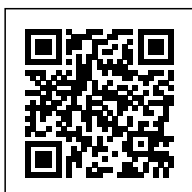

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
POSLANECKÁ SNĚMOVNA

VIII. volební období

1183/0

Roční zpráva o výsledku hospodaření České národní banky za rok 2020

Předkladatel: ČNB

Doručeno poslancům: 25. března 2021 v 12:32

Roční zpráva o výsledku hospodaření České národní banky — 2020

ČNB ČESKÁ
NÁRODNÍ
BANKA

Česká národní banka — Roční zpráva o výsledku hospodaření České národní banky — 2020

ZPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDITORA Bankovní radě České národní banky

Se sídlem: Na Příkopě 28, 115 03 Praha 1
Identifikační číslo: 481 36 450

Výrok auditora

Provedli jsme audit příložené účetní závěrky České národní banky sestavené na základě českých účetních předpisů, která se skládá z rozvahy k 31. prosinci 2020, výkazu zisku a ztráty a přehledu o změnách vlastního kapitálu za rok končící k tomuto datu a přílohy této účetní závěrky, která obsahuje popis použitých podstatných účetních metod a další vysvětlující informace.

Podle našeho názoru příložená účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz aktiv a pasiv České národní banky k 31. prosinci 2020 a nákladů a výnosů a výsledku jejího hospodaření za rok končící k tomuto datu v souladu s českými účetními předpisy.

Základ pro výrok

Audit jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech a standardy Komory auditorů České republiky pro audit, kterými jsou mezinárodní standardy pro audit (ISA), případně doplněné a upravené souvisejícími aplikačními doložkami. Naše odpovědnost stanovená těmito předpisy je podrobněji popsána v oddílu Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky. V souladu se zákonem o auditorech a Etickým kodexem přijatým Komorou auditorů České republiky jsme na společnosti nezávislí a splnili jsme i další etické povinnosti vyplývající z uvedených předpisů. Domníváme se, že důkazní informace, které jsme shromáždili, poskytují dostatečný a vhodný základ pro vyjádření našeho výroku.

Ostatní informace uvedené v Roční zprávě o výsledku hospodaření České národní banky

Ostatními informacemi jsou v souladu s § 2 písm. b) zákona o auditorech informace uvedené v Roční zprávě o výsledku hospodaření České národní banky mimo účetní závěrku a naši zprávu auditora. Za ostatní informace odpovídá Bankovní rada České národní banky.

Náš výrok k účetní závěrce se k ostatním informacím nevztahuje. Přesto je však součástí našich povinností souvisejících s ověřením účetní závěrky seznámení se s ostatními informacemi a posouzení, zda ostatní informace nejsou ve významném (materiálním) nesouladu s účetní závěrkou či našimi znalostmi o účetní jednotce získanými během ověřování účetní závěrky nebo zda se jinak tyto informace nejeví jako významně (materiálně) nesprávné. Také posuzujeme, zda ostatní informace byly ve všech významných (materiálních) ohledech vypracovány v souladu s příslušnými právními předpisy. Tímto posouzením se rozumí, zda ostatní informace splňují požadavky právních předpisů na formální náležitosti a postup vypracování ostatních informací v kontextu významnosti (materiality), tj. zda případné nedodržení uvedených požadavků by bylo způsobilé ovlivnit úsudek činěný na základě ostatních informací.

Na základě provedených postupů, do míry, jež dokážeme posoudit, uvádíme, že:

- Ostatní informace, které popisují skutečnosti, jež jsou též předmětem zobrazení v účetní závěrce, jsou ve všech významných (materiálních) ohledech v souladu s účetní závěrkou.
- Ostatní informace byly vypracovány v souladu s právními předpisy.

Dále jsme povinni uvést, zda na základě poznatků a povědomí o České národní bance, k nimž jsme dospěli při provádění auditu, ostatní informace neobsahují významné (materiální) věcné nesprávnosti. V rámci uvedených postupů jsme v obdržených ostatních informacích žádné významné (materiální) věcné nesprávnosti nezjistili.

Odpovědnost Bankovní rady České národní banky za účetní závěrku

Bankovní rada České národní banky odpovídá za sestavení účetní závěrky podávající věrný a poctivý obraz v souladu s českými účetními předpisy a za takový vnitřní kontrolní systém, který považuje za nezbytný pro sestavení účetní závěrky tak, aby neobsahovala významné (materiální) nesprávnosti způsobené podvodem nebo chybou.

Při sestavování účetní závěrky je Bankovní rada České národní banky povinna posoudit, zda je Česká národní banka schopna nepřetržitě trvat, a pokud je to relevantní, popsat v příloze účetní závěrky záležitosti týkající se jejího nepřetržitého trvání a použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky, s výjimkou případů, kdy Bankovní rada České národní banky plánuje zrušení společnosti nebo ukončení její činnosti, resp. kdy nemá jinou reálnou možnost než tak učinit.

Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky

Naším cílem je získat přiměřenou jistotu, že účetní závěrka jako celek neobsahuje významnou (materiální) nesprávnost způsobenou podvodem nebo chybou a vydat zprávu auditora obsahující náš výrok. Přiměřená míra jistoty je velká míra jistoty, nicméně není zárukou, že audit provedený v souladu s výše uvedenými předpisy ve všech případech v účetní závěrce odhalí případnou existující významnou (materiální) nesprávnost. Nesprávnosti mohou vznikat v důsledku podvodů nebo chyb a považují se za významné (materiální), pokud lze reálně předpokládat, že by jednotlivě nebo v souhrnu mohly ovlivnit ekonomická rozhodnutí, která uživatelé účetní závěrky na jejím základě přijmou.

Při provádění auditu v souladu s výše uvedenými předpisy je naší povinností uplatňovat během celého auditu odborný úsudek a zachovávat profesní skepticismus. Dále je naší povinností:

- Identifikovat a vyhodnotit rizika významné (materiální) nesprávnosti účetní závěrky způsobené podvodem nebo chybou, navrhnout a provést auditorské postupy reagující na tato rizika a získat dostatečné a vhodné důkazní informace, abychom na jejich základě mohli vyjádřit výrok. Riziko, že neodhalíme významnou (materiální) nesprávnost, k níž došlo v důsledku podvodu, je větší než riziko neodhalení významné (materiální) nesprávnosti způsobené chybou, protože součástí podvodu mohou být tajné dohody (koluze), falšování, úmyslná opomenutí, nepravdivá prohlášení nebo obcházení vnitřních kontrol.
- Seznámit se s vnitřním kontrolním systémem společnosti relevantním pro audit v takovém rozsahu, abychom mohli navrhnout auditorské postupy vhodné s ohledem na dané okolnosti, nikoli abychom mohli vyjádřit názor na účinnost jejího vnitřního kontrolního systému.
- Posoudit vhodnost použitých účetních pravidel, přiměřenost provedených účetních odhadů a informace, které v této souvislosti Bankovní rada České národní banky uvedla v příloze účetní závěrky.
- Posoudit vhodnost použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky Bankovní radou České národní banky a to, zda s ohledem na shromážděné důkazní informace existuje významná (materiální) nejistota vyplývající z událostí nebo podmínek, které mohou významně zpochybnit schopnost společnosti nepřetržitě trvat. Jestliže dojdeme k závěru, že taková významná (materiální) nejistota existuje, je naší povinností upozornit v naší zprávě na informace uvedené v této souvislosti v příloze účetní závěrky, a pokud tyto informace nejsou dostatečné, vyjádřit modifikovaný výrok. Naše závěry týkající se schopnosti České národní banky nepřetržitě trvat vycházejí z důkazních informací, které jsme získali do data naší zprávy. Nicméně budoucí události nebo podmínky mohou vést k tomu, že společnost ztratí schopnost nepřetržitě trvat.
- Vyhodnotit celkovou prezentaci, členění a obsah účetní závěrky, včetně přílohy, a dále to, zda účetní závěrka zobrazuje podkladové transakce a události způsobem, který vede k věrnému zobrazení.

Naší povinností je informovat Bankovní radu České národní banky mimo jiné o plánovaném rozsahu a načasování auditu a o významných zjištěních, která jsme v jeho průběhu učinili, včetně zjištěných významných nedostatků ve vnitřním kontrolním systému.

V Praze dne 19. března 2021

Auditorská společnost:

Deloitte Audit s.r.o.
evidenční číslo 079

Statutární auditor:

Diana Rádl Rogerová
evidenční číslo 2045

Předmluva

Zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ČNB“), ukládá České národní bance (dále jen „ČNB“), aby do tří měsíců po skončení kalendářního roku předložila Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR k projednání roční zprávu o výsledku svého hospodaření.

Roční zpráva o výsledku hospodaření vychází z účetní závěrky, která v souladu s českými účetními standardy pro finanční instituce, zahrnuje výkaz zisku a ztráty, rozvahu a přílohy k účetní závěrce. Vnitřní struktura a členění jednotlivých skupin nákladů a výnosů uvedených v další části této zprávy, je však odlišná. Smyslem tohoto uspořádání je objasnit vazbu nákladů a výnosů na zajišťované činnosti a jejich vliv na hospodaření. Současně je pozornost věnována rozvaze banky a roli jednotlivých bilančních položek aktiv a pasiv a jejich vlivu na hospodářský výsledek centrální banky.

Soulad roční zprávy o výsledku hospodaření a účetní závěrky ČNB za rok 2020 ověřil externí auditor, firma Deloitte Audit s. r. o.

Zákon o ČNB mimo jiné ukládá, aby ČNB hospodařila podle rozpočtu, který musí být členěn tak, aby z něj byly zřejmé výdaje na pořízení majetku a výdaje na provoz. Z důvodu transparentnosti proto roční zpráva o výsledku hospodaření obsahuje také informaci o rozpočtu ČNB, který je hlavním nástrojem finančního řízení pro oblast provozu a pořizování investičního hmotného a nehmotného majetku. Jeho vnitřní skladba je oproti standardním účetním výkazům odlišná. Prostřednictvím rozpočtu jsou jednotlivým organizačním útvarům alokovány finanční prostředky na jimi vykonávané agendy. Na účetní osnově nezávislá skladba rozpočtových položek umožňuje pružně reagovat na aktuální potřeby a cíle organizačních útvarů. Rozpočet současně plní kontrolní roli hospodárného a efektivního vynakládání finančních prostředků.

Informace o čerpání rozpočtových prostředků ČNB k 31. prosinci 2020 jsou uvedeny v příloze č. 2 roční zprávy o výsledku hospodaření. Vedle dosažené skutečnosti jsou zároveň publikována data schváleného plánu.

Roční zpráva o výsledku hospodaření ČNB za rok 2020 byla schválena bankovní radou ČNB dne 18. března 2021. Všechny dosud publikované zprávy o hospodaření, včetně zprávy za rok 2020, jsou k dispozici na webových stránkách ČNB. Na stejné internetové adrese je uveřejněna i účetní závěrka.

Obsah

I. NÁKLADY A VÝNOSY	5
I.1 SHRUTÍ	5
I.1.1 Oblast měnová	6
I.1.1.1 Provádění měnové politiky	6
I.1.1.2 Správa devizových rezerv	7
I.1.1.3 Kurzové rozdíly	8
I.1.1.4 Klientské operace	9
I.1.1.5 Ostatní operace	9
I.1.2 Oblast emise a správy peněz	10
I.1.3 Oblast provozní	11
I.1.3.1 Zaměstnanci	11
I.1.3.2 Správní činnost	12
I.1.3.3 Provoz objektů a zařízení	13
II. BILANCE ČNB	14
II.1 ÚVOD	14
II.2 AKTIVA	15
II.3 PASIVA	17
II.4 POŘÍZENÍ HMOTNÉHO A NEHMOTNÉHO MAJETKU	19
II.5 VLASTNÍ KAPITÁL	20
III. ROZDĚLENÍ HOSPODÁŘSKÉHO VÝSLEDKU	21
IV. VEDENÍ ÚČTŮ A POSKYTOVÁNÍ BANKOVNÍCH SLUŽEB PRÁVNICKÝM OSOBÁM	22
V. ZÁVĚR	23
PŘÍLOHA Č. 1 - HOSPODÁŘSKÝ VÝSLEDEK ČNB V LETECH 2016 AŽ 2020	25
PŘÍLOHA Č. 2 - ČERPÁNÍ ROZPOČTOVÝCH PROSTŘEDKŮ ČNB K 31. PROSINCI 2020	27
PŘÍLOHA Č. 3 - INFORMACE O MZDÁCH ČLENŮ BANKOVNÍ RADY ČNB PODLE § 47 Odst. 3 ZÁKONA Č. 6/1993 SB., O ČESKÉ NÁRODNÍ BANCE, VE ZNĚNÍ POZDĚJŠÍCH PŘEDPISŮ	29
PŘÍLOHA Č. 4 - JMENOVITÝ SEZNAM PRÁVNICKÝCH OSOB PODLE § 34 Odst. 1 ZÁKONA Č. 6/1993 SB., O ČESKÉ NÁRODNÍ BANCE, VE ZNĚNÍ POZDĚJŠÍCH PŘEDPISŮ	31

I. NÁKLADY A VÝNOSY

I.1 SHRUTÍ

Rok 2020 uzavřela ČNB se ziskem 91,7 mld. Kč. Jeho dominantní část pocházela ze správy devizových rezerv doplněné o kurzové zisky z účetního přecenění cizoměnových aktiv a pasiv do domácí měny. Vliv měnověpolitických operací byl v porovnání s předchozím rokem podstatně méněší.

Hlavním zdrojem příjmů ČNB jsou devizové rezervy. Jejich výnos v roce 2020 kolísal v závislosti na vývoji koronavirové pandemie. Akciové trhy, které jsou citlivé na exogenní šoky, zpočátku velmi razantně poklesly. Naopak nebývalé kapitálové zisky vykazovaly nejbezpečnější vládní dluhopisy z důvodu poklesu jejich výnosů. Naplno se tak projevil diverzifikační efekt složení devizových rezerv ČNB. Okamžitou reakcí a opatřeními zavedenými ze strany měnových i fiskálních autorit se podařilo finanční trhy postupně stabilizovat. Dramatický vývoj na finančních trzích se tak na výsledném výnosu 97,5 mld. Kč výrazněji neprojevil.

Kurzové rozdíly měly na konečný hospodářský výsledek netradičně menší vliv. Jejich velikost přitom v průběhu roku značně kolísala. Společně s cizoměnovými aktivy a pasivy přeceňuje ČNB na tržní hodnotu i zlato. Jeho tržní cena byla v listopadu 2020 při přechodu na nový způsob oceňování vyšší, než do té doby používané historické ceny zlata k datu jeho pořízení. To způsobilo, spolu s navýšením zásob zlata, výrazný nárůst hodnoty zlatých rezerv v rozvaze banky.

Pandemie koronaviru přinesla zásadní obrat v nastavení domácích měnových podmínek. Na zmírnění dopadů pandemie na domácí ekonomiku reagovala ČNB kombinací měnověpolitických a makrobezpečnostních opatření. Uvolnění měnových podmínek proběhlo ve třech postupných krocích. Poslední úprava snížila dvoutýdenní repo sazbu na hodnotu 0,25 %, lombardní sazbu na 1,00 % a diskontní sazbu na 0,05 %. Na těchto úrovních setrvaly úrokové sazby až do konce roku.

Zavedená vládní nařízení a omezení provozu se nevyhnuly ani centrální bance. V daných podmínkách došlo k masivnímu navýšení distančního výkonu práce a omezení všech osobních jednání včetně služebních cest, což snížilo potřebu čerpání interních služeb a cestovních výdajů. Přijatá opatření částečně přispěla ke zvolnění meziročního nárůstu provozních nákladů.

Tab. 1 Hospodářský výsledek ČNB

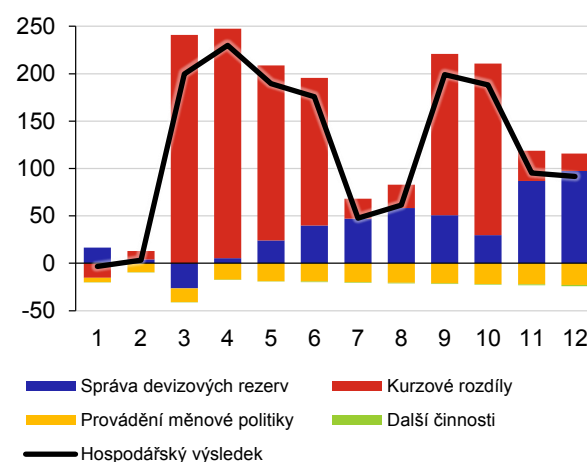
(hospodářský výsledek v mil. Kč)

		Hospodářský výsledek 2020	Hospodářský výsledek 2019	Meziroční změna
1.	Celkem	91 682	57 898	33 784
2.	Oblast měnová	94 216	60 270	33 946
2.1.	Provádění měnové politiky	-22 971	-53 053	30 082
2.2.	Správa devizových rezerv	97 523	115 146	-17 623
2.3.	Kurzové rozdíly	18 222	-3 341	21 563
2.4.	Klientské operace	1 437	1 513	-76
2.5.	Ostatní operace	5	5	0
3.	Oblast emise a správy peněz	-78	-24	-54
4.	Oblast provozní	-2 456	-2 348	-108

Graf 1 Hospodářský výsledek ČNB v roce 2020

Vývoj hospodářského výsledku byl rozkolísaný. Značnou míru volatility vykazoval zejména měnový kurz koruny, jehož hodnota na mezibankovním devizovém trhu kolísala v závislosti na průběhu koronavirové pandemie. Prostřednictvím kurzových rozdílů se pak přenášela do hospodářského výsledku banky. Turbulentní vývoj panoval i na akciových trzích.

(hospodářský výsledek v mld. Kč)

I.1.1 Oblast měnová

Oblast má stěžejní vliv na hospodářský výsledek ČNB. Hlavním úkolem měnové politiky je cenová stabilita, kterou banka dosahuje změnami nastavení měnových podmínek a s využitím svých nástrojů. Devizové rezervy slouží především k podpoře nezávislé měnové politiky a jsou hlavním zdrojem příjmů. Při změnách kurzu koruny jsou i zdrojem kurzových rozdílů. ČNB zde rovněž vykazuje poskytování bankovních služeb státu a veřejnému sektoru.

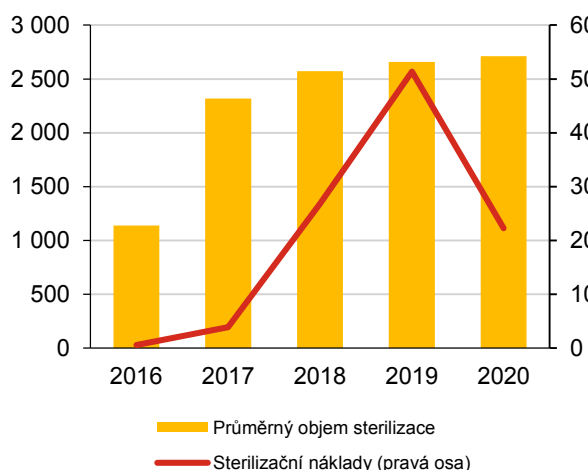
I.1.1.1 Provádění měnové politiky

ČNB využívá při plnění svého cíle specificky zaměřené měnověpolitické nástroje. Operace na volném trhu, které jsou převážně prováděny formou repo operací¹, usměrňují vývoj domácích úrokových sazeb. Automatické facility pak zajišťují trvalou možnost uložení², resp. vypůjčení³, peněz a vytvářejí koridor, v němž se pohybují krátkodobé sazby domácího peněžního trhu. Měnové operace mají přímý dopad do hospodaření ČNB. Vzhledem k systémovému přebytku likvidity tuzemského bankovního sektoru ovlivňují operace především nákladovou stranu hospodaření. Zvyšování měnověpolitických úrokových sazeb proto hospodářský výsledek zhoršuje. Uvolňování měnových podmínek, formou snižování základních úrokových sazeb, má pozitivní dopad v podobě nižších úrokových nákladů.

Graf 2 Měnové operace v letech 2016-2020

Volná likvidita, kterou bankovní sektor ukládá do centrální banky prostřednictvím měnových operací, rostla zejména před ukončením kurzového závazku v dubnu 2017. Následné zpřísnění měnových podmínek, prostřednictvím vyšších úrokových sazeb, vedlo k nárůstu nákladů. Uvolnění měnových podmínek v březnu 2020 v reakci na vývoj pandemie koronaviru a na podporu domácí ekonomiky snížilo i úrokové náklady.

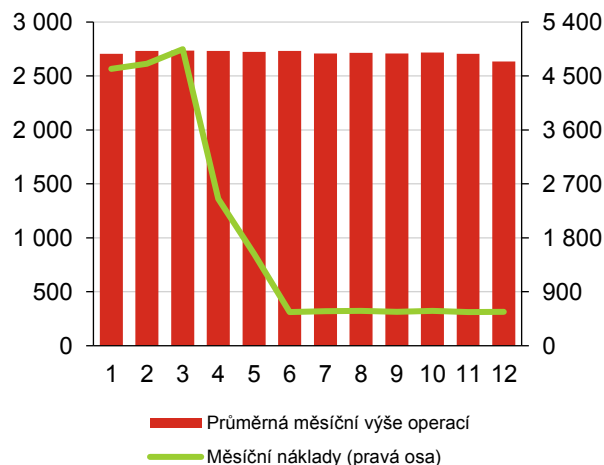
(průměrný objem operací v mld. Kč, náklady v mld. Kč)

Graf 3 Měnové operace v roce 2020

Průměrný objem finančních prostředků vložených bankovním sektorem do měnových operací se v průběhu celého roku příliš neměnil a udržoval se lehce nad úrovní 2,7 bil. Kč. Náklady na měnové operace v úvodu roku vzrostly v reakci na únorové zvýšení úrokových sazeb. Jejich následný razantní pokles se promítl do nákladů banky. V polovině května se úrokové sazby stabilizovaly, což se odrazilo i v hospodaření ČNB.

(průměrný objem operací v mld. Kč, náklady v mil. Kč)

Inflace setrvala na počátku roku v horní polovině tolerančního pásma inflačního cíle ČNB. Přetrvávající inflační tlaky a předpoklad zřetelného zvýšení inflace nad horní hranici tolerančního pásma vyústily v únoru 2020 ve zvýšení úrokových sazeb. Bankovní rada navýšila dvoutýdenní repo sazbu o 25 bazických bodů na 2,25 % a současně zvýšila lombardní sazbu na 3,25 % a diskontní sazbu na 1,25 %.

Zásadní obrat v nastavení domácích měnových podmínek přinesla epidemie koronaviru. Na zmírnění dopadů tohoto externího šoku na domácí ekonomiku reagovala ČNB kombinací měnověpolitických a makroobezřetnostních opatření. Uvolnění měnových podmínek proběhlo ve třech krocích, přičemž poslední úprava, provedená v květnu 2020, posunula

¹ Při repo operacích ČNB přijímá od bank přebytkovou likviditu a bankám předává jako kolaterál dohodnuté cenné papíry. Obě strany se zároveň zavazují, že po uplynutí doby splatnosti proběhne reverzní transakce, v níž ČNB jako dlužník vrátí věřitelské bance zapůjčenou jistinu zvýšenou o dohodnutý úrok a věřitelská banka vrátí ČNB poskytnutý kolaterál. Základní doba trvání těchto operací je stanovena na 14 dní, proto je z hlediska měnové politiky chápána jako klíčová dvoutýdenní repo sazba (2T repo sazba).

² Depozitní facilitu poskytuje bankám možnost uložit přes noc u ČNB bez zajištění přebytkovou likviditu. Depozita jsou úročena diskontní sazbou, která proto zpravidla představuje dolní mez pro pohyb krátkodobých úrokových sazeb na peněžním trhu.

³ Zápůjční facilitu poskytuje bankám možnost vypůjčit si přes noc od ČNB formou repo operace likviditu. Finanční prostředky v rámci této facility jsou úročeny lombardní sazbou. Vzhledem k trvalému přebytku likvidity je tato facilitu bankami využívána minimálně.

dvoutýdenní repo sazbu na hodnotu 0,25 %, lombardní sazbu na 1,00 % a diskontní sazbu na 0,05 %. Na těchto úrovních setrvaly úrokové sazby až do konce roku.

ČNB vynaložila na repo operace a depozitní facilitu nákladové úroky v celkové výši 22,3 mld. Kč, což je méně než polovina nákladů předchozího roku. Bankovní sektor ukládal svoji volnou likviditu zejména prostřednictvím 2T repo operací. Tímto nástrojem ČNB sterilizovala průměrně 2 699 mld. Kč s celkovými ročními náklady 22,2 mld. Kč. Průměrná měsíční hodnota depozitní facility meziročně klesla z 18 mld. Kč na 14 mld. Kč s celkovými ročními náklady 0,03 mld. Kč. Součástí portfolia měnověpolitických nástrojů ČNB jsou povinné minimální rezervy⁴ (dále jen „PMR“) bank, poboček zahraničních bank a spořitelních a úvěrních družstev. Při průměrném objemu PMR v úrovni 94 mld. Kč uhradila ČNB nákladové úroky v souhrnné výši 0,7 mld. Kč.

I.1.1.2 Správa devizových rezerv

Devizové rezervy jsou investovány převážně na zahraničních finančních trzích. Dosažený výnos závisí na aktuálních tržních podmínkách. Dominantním tématem byla v roce 2020 koronavirová epidemie a její dopad na světovou ekonomiku. Dramatický byl zejména březen, kdy prudce propadly již tak nízké výnosy vládních dluhopisů na nová historická minima, vzrostla averze k riziku a panovala extrémně nízká likvidita na trzích finančních aktiv. Rychlá reakce měnových autorit v podobě uvolňování měnových podmínek prostřednictvím úrokových sazeb, pokud ještě zbyl prostor, a masivní podpory programům kvantitativního uvolňování, přispěly k postupnému návratu finančních trhů k normálu.

Souhrnný roční příspěvek devizových rezerv představoval výnos 97,5 mld. Kč. Vliv pandemie na celkové kurzové výnosy se výrazněji neprojevil. Při zohlednění kurzových rozdílů byl výnos devizových rezerv vyšší o 18,2 mld. Kč. Zároveň je ale nutné upozornit, že součástí kurzových rozdílů jsou od listopadu 2020 i oceňovací rozdíly z účetního přecenění zlatých rezerv, které představovaly v závěru roku nerealizovaný zisk 9,7 mld. Kč (bližší informace viz část I.1.1.3. Kurzové rozdíly).

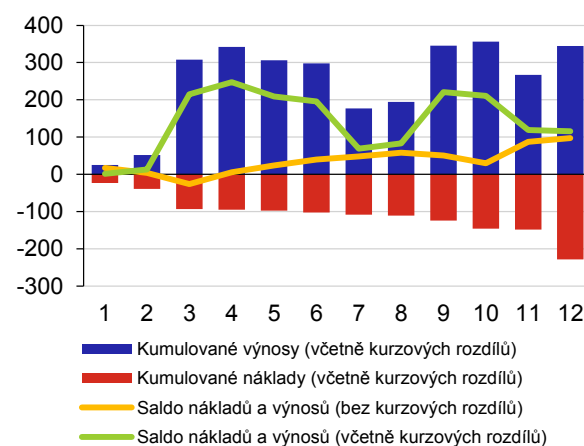
Dluhopisová portfolia, v nichž je investována největší část devizových rezerv, zaznamenala souhrnný výnos 69,2 mld. Kč. Hlavní faktor výkonnosti dluhopisového portfolia spočíval v poklesu výnosových křivek, který vedl ke kapitálovým ziskům. Akciové trhy se vyznačovaly velmi vysokou volatilitou. Klíčové akciové indexy se v první fázi roku propadly o 20 a více procent. K zastavení tohoto trendu přispěla až masivní záchranná opatření centrálních bank. V dalším průběhu roku hlavní indexy nastoupily na růstovou trajektorii, když trh na pozadí očekávání dlouhodobě uvolněné hospodářské politiky začal sázet na robustní ekonomické oživení. Akciové portfolio, posílené o dividendovou složku, se stalo druhou nejvýnosnější částí devizových rezerv s celkovým ročním výnosem 36,2 mld. Kč. Instrumenty peněžního trhu měly slabou výkonnost a jejich celková bilance byla záporná. Za tím stojí především záporné úrokové sazby EUR peněžního trhu. K poklesu úrokových sazeb došlo také na dolarovém peněžním trhu.

Výnos devizových rezerv, měřený jako vážený průměr výnosů spravovaných portfolií v rezervních měnách, dosáhl 2,74 % p. a. (předchozí rok činil 3,82 % p. a.). Příspěvek všech portfolií v daných měnách byl kladný: EUR 0,03 % p. a., USD 6,41 % p. a., CAD 8,26 % p. a., SEK 0,52 % p. a., AUD 4,93 % p. a. a JPY 1,43 % p. a., s výjimkou GBP -2,15 % p. a. Záporné výnosy vykázalo kromě GBP akcií také portfolio měnových forwardů, přičemž až v průběhu roku bylo založeno pevně úročené portfolio GBP. Dále bylo v průběhu roku 2020 založené pevně úročené portfolio CNY, které do konce roku dosáhlo výnosu 0,52 %. Souhrnný korunový výnos, který zahrnuje procentní výnos portfolia v korunách, dosáhl 3,00 % p. a. (předchozí rok činil 3,67 % p. a.).

Graf 4 Správa devizových rezerv v roce 2020

Výnosy devizových rezerv dosahovaly po celý rok, vyjma dramatického březnového vývoje, kladné výše. Dluhopisy a akcie v držení ČNB se účetně přeceňují na reálnou hodnotu v měsíčních cyklech. Na konci každého měsíce se rovněž přeceňují aktuálním měnovým kurzem i všechna cizoměnová aktiva a pasiva. Rozkolísaný vývoj tržních cen na globálních akciových trzích a na domácím devizovém trhu se proto odráží ve vývoji celkových nákladů a výnosů ČNB.

(náklady a výnosy v mld. Kč)

⁴ Povinné minimální rezervy jsou uloženy na účtech vedených u centrální banky. Předepsaná sazba povinných minimálních rezerv je stanovena na 2 % z celkového objemu primárních závazků banky, pobočky zahraniční banky a spořitelního a úvěrního družstva vůči nebankovním subjektům, jejichž splatnost nepřevyšuje dva roky. Povinné minimální rezervy jsou úročeny dvoutýdenní repo sazbou (2T repo sazbou).

Devizové rezervy se interně člení na dvě části. Likviditní tranše poskytuje prostor pro implementaci měnové politiky. Její součástí je proto likviditní část pevně úročených portfolií EUR a USD sestávající z instrumentů se splatností do jednoho roku (například depozita u centrálních bank, pokladniční poukázky, repo operace).

Tržní hodnota likviditní tranše představovala v závěru roku 36 % celkové hodnoty devizových rezerv. Dosažený výsledek ovlivnily, stejně jako v předchozím roce, záporné úrokové sazby na eurovém trhu. Přibližně 80 % tranše tvoří eurové portfolio a více než polovina prostředků je uložena na depozitech u centrálních bank úročených zápornou sazbou. Negativní výsledek eurové části částečně kompenzovaly výnosy dolarové části, na kterém se podílely mírně kladné úrokové sazby v USA. Vážený průměr výnosů likviditních portfolií v rezervních měnách dosáhl -0,33 % p. a.

Investiční tranše slouží jako zdroj dodatečného výnosu. Její instrumenty proto nesou vyšší riziko a zároveň mají delší investiční horizont, který umožňuje případné ztráty pokrýt při vzestupné fázi cyklu na finančních trzích. Investiční tranši tvoří pevně úročená portfolia v AUD, CAD, CNY, GBP a SEK, akciové investice, zlato, pevně úročené části EUR a USD portfolií se splatností nad jeden rok a portfolio měnových forwardů USD-JPY. Výkonost investiční tranše byla oproti likviditní tranši o poznání vyšší. Výsledná hodnota váženého průměru výnosů investičních portfolií v rezervních měnách dosáhla 4,79 % a opírala se zejména o kapitálové zisky dluhopisových portfolií a výnos akciového portfolia.

Devizové rezervy prošly v roce 2020 celou řadou významných změn. V souladu s upravenou strategií správy devizových rezerv se postupně zvyšovala velikost investiční tranše na úkor likviditní tranše. Velikost akciového portfolia je nově cílována na 20 % velikosti investiční tranše. V důsledku změny investiční strategie vzrostlo akciové portfolio na 13,5 % tržní velikosti devizových rezerv. Bylo založeno dluhopisové portfolio v čínském žen-min-pi, dokončen byl proces transformace portfolia měnových forwardů GBP na dluhopisové portfolio a proces postupného naplnění investice do externě spravovaných portfolií MBS.

Korunová velikost devizových rezerv dosáhla 3 553 mld. Kč. Hlavním zdrojem jejich meziročního zvýšení o 5 % byl vlastní výnos spravovaných portfolií a saldo ostatních externích toků, které zahrnují především konverze finančních prostředků při čerpání fondů Evropské unie či platbách do rozpočtu Evropské komise. Vliv kurzových rozdílů byl zanedbatelný, neboť kurzové ztráty a zisky se u jednotlivých rezervních měn vzájemně kompenzovaly. Eurová hodnota devizových rezerv činila 135,4 mld. EUR. Za jejím růstem stál výnos portfolií a externí toky, zatímco celkový příspěvek kurzových rozdílů byl, kvůli posílení eura především vůči USD, negativní.

Hlavním faktorem růstu kreditního rizika devizových rezerv se stala koronavirová pandemie a její ekonomické dopady, což se odrazilo v mírném zhoršení kreditního profilu emitentů a obchodních protistran ČNB. Přímé investice (nákup cenných papírů vlád, vládních agentur, některých územních celků v Německu, nadnárodních organizací, depozita u centrálních bank a pokryté dluhopisy) spadající do ratingového pásma „AAA“ až „AA-“ tvořily 93 % a meziročně se snížily o dva procentní body. Akciová portfolia jsou investována výhradně do instrumentů obsažených v benchmarkových indexech: evropský (MSCI Euro), americký (S&P 500), britský (FTSE 100), japonský (Nikkei 225), kanadský (S&P TSX) a australský (S&P ASX 200).

I.1.1.3 Kurzové rozdíly

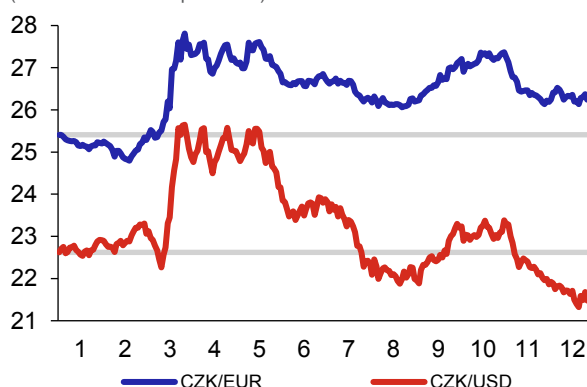
Kurzové rozdíly měly na konečný hospodářský výsledek netradičně menší vliv. Jejich velikost v průběhu roku značně kolísala v závislosti na průběhu koronavirové pandemie. Odchodem investorů z rizikových trhů, ke kterým patří i koruna, ochabl zájem o domácí měnu. Kurz koruny oslabil, v důsledku čehož se zvýšila korunová hodnota cizoměnových aktiv centrální banky, která se do hospodářského výsledku promítá ve formě kurzových zisků. Tento scénář je patrný zejména při jarní a podzimní vlně pandemie, kdy koruna oslabila prakticky proti všem rezervním měnám. V mezidobí se měnový kurz koruny stabilizoval a rozsah kurzových rozdílů se výrazně snížil. Významnou roli přitom sehrála struktura měnové alokace devizových rezerv, respektive protisměrné pohyby měnových párů zastoupených v devizových rezervách.

V závěru roku ČNB vykázala výsledný kurzový zisk 8,5 mld. Kč. Podstatnou část tvořily nerealizované kurzové zisky a ztráty (7,1 mld. Kč), které vznikají při pohybu měnových kurzů u cizoměnových aktiv a pasiv držených

Graf 5 Vývoj kurzu CZK/EUR a CZK/USD v roce 2020

Kurz koruny byl během roku značně rozkolísaný. Nejslabší byla koruna na jaře během první vlny pandemie (CZK/EUR 27,8; CZK/USD 25,6). Závěr roku koruna zakončila kurzem 26,245 CZK/EUR a meziročním oslabením o 0,835 Kč. Vůči americkému dolaru koruna meziročně posílila o 1,234 Kč a rok zakončila kurzem CZK/USD 21,387. Šedá linka představuje hodnotu měnového páru na konci předešlého roku 2019.

(hodnota měnového páru v Kč)

v rozvaze centrální banky na konci kalendářního roku. Nerealizovaný kurzový zisk byl dosažen například vůči euru, australskému dolaru a švédské koruně. Ve vztahu k americkému a kanadskému dolaru, britské libře a japonskému jenu koruna meziročně posílila a přinesla kurzovou ztrátu.

Společně s cizoměnovými aktivy a pasivy přeceňuje ČNB od konce listopadu 2020 i zlato tržní hodnotou. Jeho tržní cena byla při přechodu na nový způsob oceňování vyšší než do té doby používané historické ceny zlata k datu jeho nákupu, což způsobilo výrazný nárůst hodnoty zlata v rozvaze banky. Přeceňování zlatých zásob na tržní hodnotu probíhá nově v měsíčních cyklech přímo do hospodářského výsledku. Do hospodářského výsledku se v roce 2020 promítly kladné oceňovací rozdíly v souhrnné výši 9,7 mld. Kč.

I.1.1.4 Klientské operace

ČNB zajišťuje mezibankovní platební styk a evidenci a vypořádání obchodů s krátkodobými dluhopisy, vede také účty a poskytuje bankovní služby státu a vlastním zaměstnancům.

Výnosy z klientských operací dosáhly na konci roku kladného salda nákladů a výnosů ve výši 1 437 mil. Kč, což je oproti předchozímu roku pokles o 76 mil. Kč. Rozsahem nejvýznamnější příspěvek (celkem 1 027 mil. Kč) pravidelně vzniká z konverzí finančních prostředků na účtech klientů, při nichž jsou převáděny cizoměnové prostředky do českých korun a naopak. K největším konverzím dochází na účtech MF ČR při platbách směřujících z fondů Evropské unie nebo naopak při odvozech příspěvků ČR do rozpočtu Evropské komise. Další agendy spojené například s vedením účtů státní pokladny, zajišťováním mezibankovního zúčtování a evidencí a vypořádáním obchodů s krátkodobými dluhopisy, zajištěním zahraničního platebního styku, hotovostními korunovými a cizoměnovými operacemi a správou Centrálního registru úvěrů dosáhly souhrnného výnosu 448 mil. Kč.

Meziroční pokles celkových výnosů klientských operací ovlivnila rozdílná srovnávací základna, která v předchozím roce zahrnovala i vliv rozpuštění rezervy vytvořené v minulosti na poskytnutou záruku.

Úročení finančních prostředků klientů, uložených na účtech v ČNB, zatížilo hospodaření nákladovými úroky v celkové výši 34 mil. Kč. MF ČR investuje volné finanční prostředky souhrnného účtu státní pokladny na mezibankovním peněžním trhu a na svých účtech v centrální bance ponechává „technické minimum“ (kreditní zůstatky do limitu 30 mil. Kč, resp. 10 mil. EUR), které je úročeno dle platného sazebníku ČNB. Finanční prostředky uložené na účtech zaměstnanců jsou úročeny sazbou, která je navázána na mezibankovní trh depozit.

I.1.1.5 Ostatní operace

Ostatní operace zahrnují zejména náklady a výnosy vyplývající z řešení neukončených případů programu konsolidace bankovního sektoru nebo jiných historických a doposud neuzavřených kauz. Pohledávky ČNB z úvěrů za bývalými bankami jsou kryty opravnými položkami. Jejich výši ČNB průběžně aktualizuje, a to na základě změny odhadu návratnosti příslušných aktiv v návaznosti na průběh konkurzního řízení a likvidace.

Ostatní operace přispěly do hospodaření celkovým výnosem 5 mil. Kč, tedy stejně jako v předchozím roce, a souvisí s poplatky za správu a vedení účtů speciálních vládních úvěrů.

V souvislosti s transakcemi, které ČNB prováděla v minulosti při výkonu své úlohy podporovat a udržovat stabilitu bankovního sektoru, je proti ČNB či třetím osobám vedeno několik soudních řízení. Na základě spolupráce s externími právními kancelářemi a na základě vlastního posouzení těchto sporů, ČNB považuje za nepravděpodobné, že výsledky těchto sporů budou mít zásadní dopad na její finanční pozici, a proto na ně není tvořena rezerva.

I.1.2 Oblast emise a správy peněz

Oblast emise a správy peněz zahrnuje náklady na přípravu, výrobu a ochranu českých peněz. Výnosovou stranu tvoří především tržby z prodeje numismatického materiálu (pamětní stříbrné mince, zlaté mince a mince z obecného kovu do sad či pamětní bankovky) a poplatky vyměřené bankám v souladu s Ceníkem peněžních a obchodních služeb ČNB. Náklady spojené s údržbou a opravami technologického vybavení peněžních provozů jsou zahrnuty v provozní oblasti.

ČNB objednává výrobu českých bankovek a mincí u svých smluvních partnerů. Dodavatelem bankovek je Státní tiskárna cenin Praha, s. p., a dodávky mincí z obecného kovu a mincí z drahých kovů zajišťuje Česká mincovna, a. s. Počet a struktura nakupovaných bankovek a mincí se v jednotlivých letech liší v závislosti na stavu zásob, vývoji hotovostního peněžního oběhu a emisního plánu pro numismatický materiál. Cenu dodávek ovlivňuje částečně i měnový kurz koruny, neboť některé subdodávky zajišťuje zahraniční dodavatel.

Počet nakoupených bankovek se v roce 2020 meziročně snížil. Státní tiskárna cenin Praha, s. p., dodala celkem 105,9 mil. kusů nových bankovek. Česká mincovna, a. s., pak dodala 102,4 mil. kusů mincí z obecného kovu (včetně mincí do ročníkových sad), 21,7 tis. kusů zlatých a 64,3 tis. kusů pamětních stříbrných mincí. Za tyto smluvní dodávky ČNB celkem uhradila 504 mil. Kč. Náklady vynaložené v jednotlivých letech závisí na množství, skladbě a smluvních cenách požadovaných bankovek a mincí a na rozsahu emise numismatického materiálu.

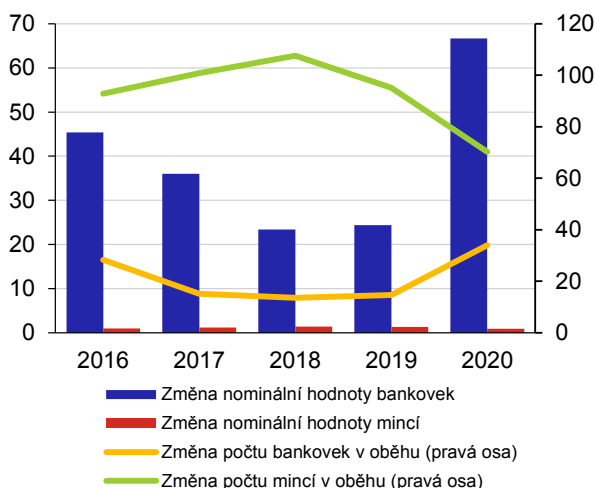
Ochrana české měny je kontinuální proces, při kterém ČNB pečuje o rozvoj našich bankovek a mincí a o jejich ochranné prvky, aby se maximálně ztížilo jejich padělání. Tuzemské bankovky a mince lze v mezinárodním srovnání označit za velmi bezpečné. V roce 2020 bylo na území ČR zadrženo celkem 1 002 kusů padělaných a pozměněných českých bankovek a mincí, což je úroveň srovnatelná s předchozím rokem.

Výnosy v oblasti emise a správy oběživa dosáhly 429 mil. Kč. Největší část 416 mil. Kč pocházela z prodeje numismatického materiálu, tj. pamětních stříbrných a zlatých mincí a mincí z obecného kovu do sad. Vedle toho ČNB obdržela poplatky v souhrnné výši 12 mil. Kč za peněžní služby poskytované klientům v oblasti peněžního oběhu. Meziroční pokles výnosů ovlivnila rozdílná srovnávací základna, která v předcházejícím roce zahrnovala i mimořádnou emisi mincí a pamětní bankovky vydané k výročí 100 let česko-slovenské koruny.

Graf 6 Meziroční změna celkové nominální hodnoty a počtu emitovaných bankovek a mincí

Výše oběživa v České republice i jeho struktura byly výrazně ovlivněny pandemií koronaviru. Meziroční zvýšení o 68 mld. Kč bylo rekordní. Dosud nejvyšší roční nárůsty oběživa byly zaznamenány v roce 2016 o 47 mld. Kč a v roce 2008 o 46 mld. Kč.

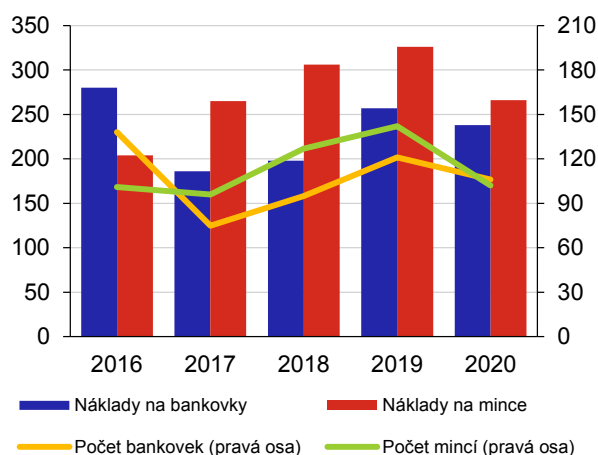
(nominální hodnota v mld. Kč, počet bankovek a mincí v mil. kusů)

Graf 7 Nákup bankovek a mincí

Nárůst hodnoty oběživa pokrývají především bankovky vyšší nominální hodnoty. Nejpočetněji zastoupenou bankovkou je nominál 2000 Kč, který zaujímá 46 % celkové nominální hodnoty oběživa. S tímto vývojem koresponduje skladba a rozsah výroby nových bankovek.

(náklady na výrobu v mil. Kč, počet bankovek a mincí v mil. kusů)

I.1.3 Oblast provozní

ČNB vynakládá na zajištění lidských zdrojů, podporu pracovních aktivit zaměstnanců a na údržbu technologického vybavení nemalé finanční prostředky. Snaha o jejich hospodárné a efektivní vynakládání patří proto k základním principům, kterými se banka v dané oblasti řídí. Zásadní význam pro úspěšné zajištění všech činností a úkolů mají lidské zdroje a s tím související péče o zaměstnance. Osobní náklady jsou hlavním faktorem, který ovlivňuje vývoj a celkovou výši provozních nákladů. Ty v posledních pěti letech rostly průměrným ročním tempem 6,1 %. Přírůstek za rok 2020 byl, vzhledem k mimořádným okolnostem, znatelně nižší (3,2 %). Celkové provozní náklady dosáhly v absolutním vyjádření 2 603 mil. Kč, což představuje meziroční nárůst o 80 mil. Kč. Provozní výnosy, jejichž dominantní složkou jsou správní poplatky vyměřené při dohledové činnosti a pronájem kancelářských a obchodních prostor, dosáhly 147 mil. Kč.

I.1.3.1 Zaměstnanci

Oblast zahrnuje mzdové prostředky, finanční náhrady při dočasné pracovní neschopnosti, zákonné odvody na sociální a zdravotní pojištění, zaměstnanecké benefity a vzdělávání zaměstnanců. V roce 2020 zaujímala tato oblast 73 % celkových provozních nákladů a lze ji proto považovat za rozhodující složku určující trend vývoje celkových provozních nákladů ČNB. V absolutním vyjádření banka vynaložila 1 903 mil. Kč, což je meziroční nárůst o 6,1 %, resp. o 110 mil. Kč. V předchozích pěti letech rostly náklady na zaměstnance průměrným ročním tempem 7,7 %. Na vlastní mzdové prostředky⁵ ČNB vynaložila 1 325 mil. Kč, což představuje meziroční nárůst o 6,7 %.

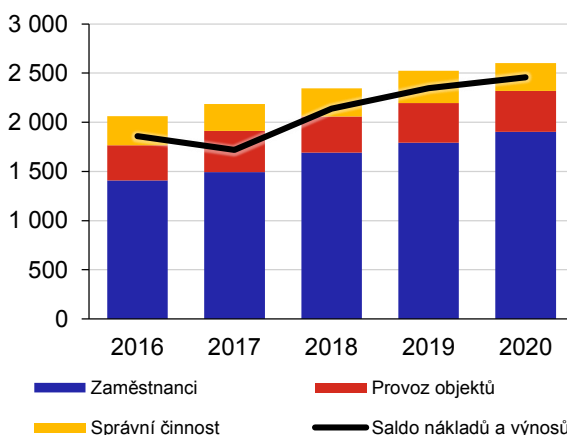
Odvody zákonného pojistného⁶ a sankčního odvodu za nesplnění povinného podílu zaměstnávání osob se zdravotním postižením dosáhly 443 mil. Kč. Výše odvodů se stanovuje ve vazbě na mzdovou složku.

Výše a struktura zaměstnaneckých benefitů je svázána s výsledky kolektivního vyjednávání. Nastavené principy a dohodnuté finanční limity vycházely z Kolektivní smlouvy na období 2018 až 2020. V rámci dohodnutých pravidel ČNB přispívala svým zaměstnancům zejména na životní, kapitálové důchodové a penzijní připojištění a doplňkové penzijní spoření, na zdravotní péči, závodní stravování či sportovně rekreační využití. Finanční příspěvky byly poskytovány i při skončení pracovního poměru z důvodu odchodu do důchodu. V ročním souhrnu banka vyplatila zaměstnanecké benefity ve výši 128 mil. Kč, tedy o necelá 4 % více ve srovnání s předcházejícím rokem.

Graf 8 Provozní náklady

Náklady vynaložené na zaměstnance jsou hlavní složkou provozních nákladů. V posledních pěti letech zaujímala tato oblast 71% podíl na celkových provozních nákladech a v čase se pozvolna zvyšuje. Klíčovým faktorem je přitom navyšování mzdových prostředků. Vedle toho působí i změny v ostatních provozních agendách ovlivněné ekonomickým cyklem či mimořádným externím vlivem, například koronavirovou pandemií. Provozní výnosy mají okrajový vliv s výjimkou roku 2017, kdy ČNB prodala ekonomicky ztrátové ubytovací zařízení.

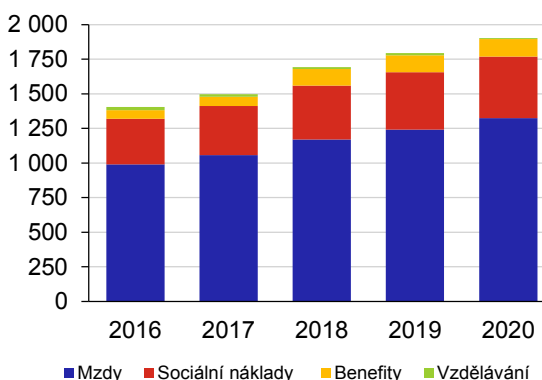
(náklady v mil. Kč)

Graf 9 Náklady na zaměstnance

Náklady na zaměstnance rostou v posledních pěti letech průměrným ročním tempem 7,7 %. Průběžné navyšování mzdových prostředků garantuje Kolektivní smlouva, která se od roku 2018 uzavírá ve tříletých cyklech. Nezanedbatelnou roli sehrálo i navyšování počtu zaměstnanců.

(náklady v mil. Kč)

⁵⁾ Základní mzdy, příplatky, odměny, náhrady mezd, náhrady při dočasné pracovní neschopnosti a ostatní osobní náklady.

⁶⁾ Zahrnují pojistné na veřejné zdravotní pojištění, pojistné na sociální zabezpečení, příspěvky na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání.

Oblast vzdělávání zasáhla přijatá karanténní omezení. V jarních měsících byly bez náhrady zrušeny všechny plánované akce. Prezenční forma vzdělávacích akcí se postupně nahradila distanční formou výuky, což se v případě zahraničních akcí promítlo i do rozsahu cestovních výdajů. Prohlubování jazykových znalostí zaměstnanců přešlo výhradně na distanční způsob výuky. S ohledem na výše uvedené poklesly vynaložené finanční prostředky, plánované v úrovni předešlého roku, meziročně o 57 % na celkových 6,0 mil. Kč.

V předcházejících letech ČNB navyšovala svoje personální kapacity, alokované zejména v nových agendách dohledu nad trhem spotřebitelských úvěrů včetně nebankovních společností. Tento proces byl v roce 2019 dokončen a další podobně významný impuls nenastal, ani se v nejbližším období neočekává. Změny celkového počtu zaměstnanců spíše odrážejí přirozenou míru fluktuace zaměstnanců banky. Fyzický počet zaměstnanců centrální banky dosáhl na konci roku 2020 celkového počtu 1 470 a je de facto na úrovni předchozího roku.

V souladu s § 47 odst. 3 zákona o ČNB zveřejňuje centrální banka od roku 2004 informaci o mzdách vyplacených všem členům bankovní rady. Přehled mzdových prostředků vyplacených za rok 2020 je uveden v příloze č. 3 roční zprávy o výsledku hospodaření ČNB.

I.1.3.2 Správní činnost

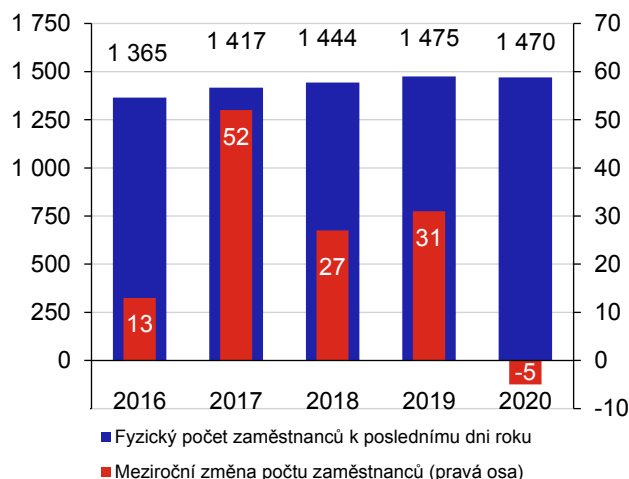
Oblast zahrnuje široké spektrum externě poptávaných služeb nezbytných pro zajištění pracovních agend. Rozsahem největší část finančních prostředků se vynakládá na podporu informačních systémů, členství v zahraničních orgánech dohledu nad finančním trhem (ESAs) či mezinárodních profesních organizací, telekomunikační a datové poplatky za přístup do specializovaných databází, právní a auditorské služby a ratingové agentury. Oblast zahrnuje i pracovní cesty, závodní stravování, propagaci a reprezentaci. Výkon těchto agend byl v roce 2020 poznamenán rozsáhlými protiepidemickými opatřeními zavedenými doma i v zahraničí. Omezení všech osobních jednání, včetně služebních cest, a masivní navýšení distančního výkonu práce, snížilo potřebu čerpání interních služeb. To se v konečném důsledku promítlo do rozsahu vynaložených nákladů.

Jejich souhrnná výše činila 285 mil. Kč a meziročně poklesla o 43 mil. Kč, resp. o 13 %. Vedle již zmíněného vlivu plošných uzavírek, které se promítly do změny formy výkonu některých činností, sehrála nezanedbatelnou roli i odlišná srovnávací základna, která v předchozím roce zahrnovala řadu společensko-pracovních akcí pořádaných při oslavách 100 let česko-slovenské koruny. K pozvolnému nárůstu podpory dochází zejména v agendách péče o finanční stabilitu a bezpečného fungování domácího finančního systému. Jedná se především o provozní podporu, ale také investice v oblasti IT. Patrný je rovněž nárůst využívání specializovaných databází, provozovaných renomovanými zahraničními agenturami, a to jak růstem počtu uživatelů, tak rozšiřováním struktury požadovaných dat.

Graf 10 Počet zaměstnanců

Fyzický počet zaměstnanců, evidovaný k poslednímu dni kalendářního roku, se v minulých letech průběžně mírně navyšoval. Významný impuls přinesl v tomto ohledu zákon o spotřebitelském úvěru, který od prosince 2016 pověřil ČNB dohledem nad celým trhem spotřebitelských úvěrů. Zajištění výkonu nové agendy nebylo možné bez navýšení personálních kapacit. Proces obsazování nových pracovních pozic byl s ohledem na omezený tuzemský pracovní trh a specifickou odbornost poptávaných profesí velmi pozvolný. Naplnění schválených pracovních pozic se podařilo dokončit až v roce 2019.

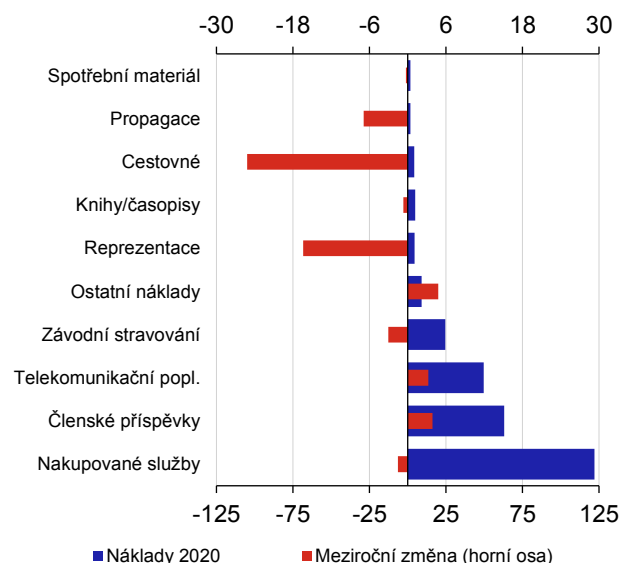
(počet zaměstnanců)

Graf 11 Náklady na správní činnost

Masivní přechod na distanční formu výkonu pracovních činností ovlivnil rozsah a strukturu poskytovaných interních služeb. Vůbec největší meziroční snížení nákladů (o 25 mil. Kč) zaznamenaly pracovní cesty, neboť jednání komisí a výborů přešlo na distanční formu.

(náklady v mil. Kč)

Výnosy ze správní činnosti dosáhly celkem 111 mil. Kč. Rozsahem největší část (66 %) připadá na správní poplatky vyměřené při dohledu nad finančním trhem (např. udělování povolení k činnosti či poplatky za obnovu oprávnění k činnosti finančních zprostředkovatelů). V celkovém souhrnu dosáhly poplatky 74 mil. Kč. Jde tedy o mírný meziroční pokles, který převážně odráží aktuální potřeby na trhu poskytovaných finančních služeb. Na provoz Centrální evidence účtů ČNB obdržela, dle smluvního ujednání s MF ČR, finanční prostředky v souhrnné výši 8 mil. Kč. Zhruba stejnou výši finančních prostředků obdržela ČNB za školení prováděná dle § 33 zákona o oběhu bankovek a mincí. Tržby z agendy závodního stravování činily 17 mil. Kč. Jejich meziroční pokles o necelou čtvrtinu jde na vrub vyhlášeným karanténním omezením.

I.1.3.3 Provoz objektů a zařízení

Provoz objektů se do hospodaření promítá zejména ve formě odpisů investičního majetku, údržbou a opravou majetku, spotřebou energií a provozního materiálu. V roce 2020 dosáhly náklady 415 mil. Kč, což představuje meziroční zvýšení o 13 mil. Kč, resp. o 3 %, na kterém se ze 70 % podílely odpisy nehmotného investičního majetku a opravy.

Účetní odpisy hmotného (223 mil. Kč) a nehmotného investičního majetku (69 mil. Kč), respektive jejich meziročně vyšší hodnota, odráží zvýšenou investiční aktivitu ČNB v posledních čtyřech letech, kdy se investiční výdaje prakticky zdvojnásobily. Jejich pokles se nepředpokládá ani v příštích dvou letech, neboť probíhá technologická obnova strojů na zpracování oběživa, projekt vybudování Návštěvnického centra ČNB a revitalizace dealingového pracoviště. Vysokou míru investic vykazují i projekty rozvoje SW.

Na údržbu a opravy majetku banka vynaložila 75 mil. Kč, což je zhruba úroveň dosahovaná v posledních letech. V roce 2020 byla například zahájena první etapa obnovy integrovaného systému řízení místností, který byl instalován při celkové rekonstrukci budovy ústředí. Z dokončených akcí lze například zmínit restaurování fasádních prvků na průčelí historické budovy ČNB v Brně. Pokud jde o výdaje na energie, z celkových nákladů ve výši 31 mil. Kč připadá na elektrickou energii 22 mil. Kč.

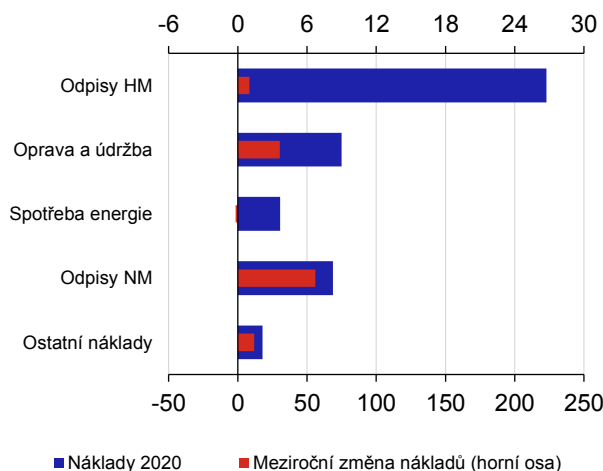
V rámci energetické koncepce ČNB dlouhodobě přijímá opatření vedoucí ke snižování energetické náročnosti a snižování nákladů na provoz technologických zařízení. Nezanedbatelně tak přispívá ke snížení vlivu svých činností na životní prostředí. V roce 2020 banka přijala v pořadí již čtvrtou Energetickou koncepci na roky 2020 - 2023. Navržená opatření opět měla vliv zejména na snížení spotřeby elektřiny. K realizovaným projektům v roce 2020 patřila například optimalizace osvětlení přechodem na LED zdroje v objektu Ostrava, obnova a optimalizace vzduchotechnik v objektu ústředí a zdroje chladu v objektu záložního pracoviště. Roční spotřebu elektřiny se, díky realizovaným opatřením z energetických koncepcí, daří průběžně snižovat, např. v objektu ústředí byla v roce 2010 roční spotřeba elektřiny 7,3 GWh a v roce 2020 je na hodnotě 4,5 GWh (v roce 2019 to bylo 4,9 GWh). Nižší spotřeba všech energií a médií byla v roce 2020 ovlivněna „nestandardním“ provozem objektů.

Výnosy, dosažené v celkovém rozsahu 34 mil. Kč, pramenily zejména z pronájmu obchodních prostor. Jejich hodnota meziročně klesla o 3 mil. Kč.

Graf 12 Náklady na provoz objektů a zařízení

Meziroční změna odpisů souvisí se zvýšením rozsahem investic do programového vybavení vynakládaných v posledních třech letech.

(náklady v mil. Kč)

II. BILANCE ČNB

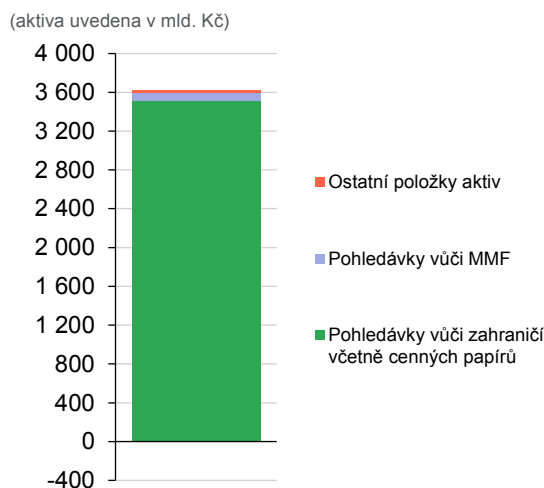
II.1 ÚVOD

Nastavení a způsob realizace domácí měnové politiky ovlivňuje strukturu a výši bilančních položek ČNB. Pasivní stranu bilance tvoří zejména volné likvidní prostředky bankovního sektoru, uložené na korunových účtech centrální banky, a emitované české bankovky a mince (oběživo). Obě zmíněné bilanční položky jsou hlavním zdrojem financování aktivní strany bilance centrální banky, která je reprezentována především cizoměnovými finančními prostředky investovanými na zahraničních finančních trzích (devizovými rezervami). Zmíněné aktivní i pasivní bilanční položky mají rozhodující vliv na hospodářský výsledek ČNB.

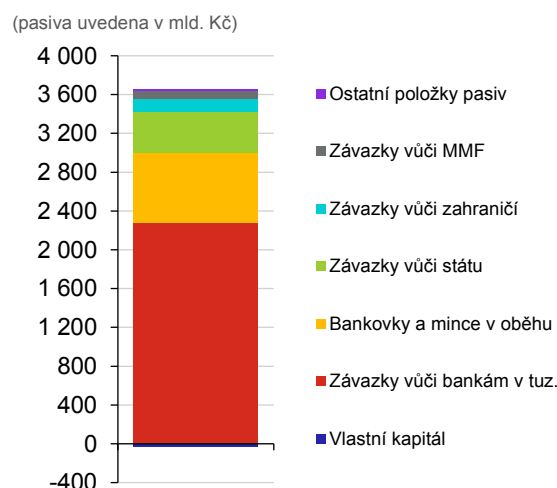
Devizové rezervy generují tržní výnos a při změnách kurzu koruny vůči cizím měnám, jež se nacházejí na účtech centrální banky, generují kurzové rozdíly. Vzhledem k otevřené devizové pozici (převís aktiv z důvodu držby devizových rezerv) jsou doprovodným znakem apreciacie (posílení) domácí měny kurzové ztráty a v případě depreciace (oslabení) naopak kurzové zisky. Volné finanční prostředky bankovního sektoru, uložené na účtech v ČNB prostřednictvím měnověpolitických nástrojů (repo operace, krátkodobé vklady a PMR), jsou úročeny a generují proto náklad. Oběživo je neúročeným zdrojem finančních prostředků centrální banky. Náklady jsou v tomto případě vynakládány na vývoj, nákup a správu bankovek a mincí a na zajištění plynulého peněžního oběhu.

Bilanční suma vzrostla zejména v době kurzového závazku ČNB mezi roky 2013 a 2017. V rámci devizových intervencí nakupovala ČNB cizí měnu a prodávala koruny. Tím se na jedné straně zvyšovaly devizové rezervy (aktiva) a současně rostly v pasivech závazky z titulu sterilizace volné likvidity bankovního sektoru. Velikost rozvahy se, po ukončení kurzového závazku, stabilizovala na úrovni 3,2 bil. Kč, což představovalo 3,5 násobek bilanční sumy před listopadem 2013. Na konci roku 2020 dosáhla rozvaha 3 620 mld. Kč a tedy meziroční nárůst o 5 %. V pasivech vzrostlo oběživo a snížila se záporná hodnota vlastního jmění vlivem kladného hospodářského výsledku. Meziroční změna závazků vůči státu, včetně veřejných institucí, a velikosti rezervních prostředků bankovního sektoru uložených v ČNB se prakticky kompenzovala. Na aktivní straně rozvahy vzrostly devizové rezervy, které těžily zejména z vlastního výnosu, a zlaté rezervy, které byly přeceněny na tržní hodnotu.

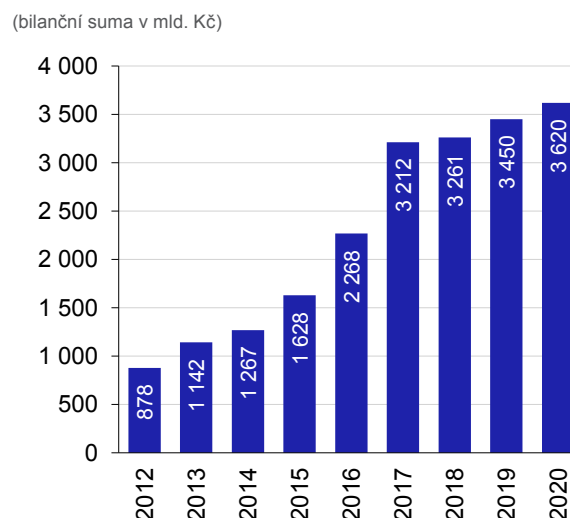
Graf 13 Aktiva ČNB

Graf 14 Pasiva ČNB

Graf 15 Vývoj bilanční sumy ČNB

II.2 AKTIVA

Tab. 2 Aktiva ČNB na konci roku 2020 a 2019

(aktiva uvedena v mil. Kč)

	Aktiva	2020	2019	Meziroční změna
1.	Aktiva celkem	3 619 868	3 449 898	169 970
2.	Pohledávky vůči zahraničí včetně CP	3 515 404	3 356 214	159 190
3.	Pohledávky vůči MMF	81 402	83 184	-1 782
4.	Ostatní položky aktiv (v tom):	23 062	10 500	12 562
4.1.	Zlato	12 247	493	11 754
4.2.	Hmotný a nehmotný majetek	3 341	3 118	223
4.3.	Ostatní aktiva	7 474	6 889	585

Pohledávky vůči zahraničí, včetně cenných papírů, představují nakoupené dluhopisy, akcie, prostředky na běžných účtech u bank v zahraničí, prostředky poskytnuté do reverzních repo operací a valuty v držení ČNB. Dluhopisy se vykazují včetně naběhlého úrokového výnosu. Společně s akciemi se oceňují reálnou hodnotou, přičemž zisky a ztráty, vyplývající ze změny tržní hodnoty, se vykazují přímo ve výkazu zisku a ztráty.

Pohledávky vůči zahraničí zaujímaly 97% podíl aktivní strany rozvahy. Devizové rezervy ČNB investuje v souladu se svými zásadami pro jejich správu. Ty zohledňují funkci, kterou devizové rezervy plní, a berou zřetel na bezpečnost, likviditu a výnos. Největší část pohledávek (67 %) zaujímaly cenné papíry. Portfolio dluhopisů (vybraných vlád vyspělých zemí, vládních agentur, nižších územních celků v Německu, nadnárodních organizací s nejlepšími ratingy nebo vybrané dluhopisy s vládní zárukou) ČNB spravuje aktivně. Správu akciového portfolia vykonávaly dvě zahraniční společnosti (BlackRock a State Street Global Advisors). Oba správci vykonávali správu svěřených portfolií v souladu s požadovanou strategií a vyhověli tak všem požadavkům ČNB. Vklady a finanční prostředky na běžných účtech vedených v zahraničních centrálních bankách, peněžních ústavech a institucích zaujímaly 32% podíl. Zbývající část pohledávek tvoří finanční prostředky vložené do reverzních repo operací, které ČNB provádí při správě svých devizových rezerv a valuty v držení ČNB.

Hodnota pohledávek vůči zahraničí, vyjádřená v korunách, se meziročně zvýšila o 5 %. Hlavním zdrojem růstu byl výnos spravovaných portfolií, který pocházel zejména z růstu cen akcií a dluhopisů, a tradičně pak externí toky do portfolií plynoucích z konverzí finančních prostředků klientů. Kurzový vliv byl podstatně slabší a v celkovém souhrnu korunovou velikost devizových rezerv navýšil.

Pohledávky vůči MMF vyplývají z členství ČR v této mezinárodní instituci. Pohledávky zahrnují členskou kvótu v MMF, prostředky uložené nad rámec členského podílu, poskytnutou bezúročnou půjčku v rámci programu MMF na podporu chudých rozvojových států a poskytnutý dlouhodobý úvěr.

Celková hodnota pohledávek dosáhla na konci roku 81 mld. Kč, což představuje mírný meziroční pokles hodnoty.

ČNB uzavřela 13. října 2017 v pořadí třetí bilaterální smlouvu o půjčce s MMF, a to opět na úvěrový rámec 1,5 mld. EUR, která byla účinná od 12. září 2018. Dohoda, jež vypršela 31. prosince 2020, nebyla MMF aktivována, a úvěr proto nebyl čerpán. V listopadu 2020 rozhodla bankovní rada ČNB o poskytnutí čtvrté bilaterální půjčky MMF do výše 1,5 mld. EUR, která byla dne 1. ledna 2021, kdy vstoupila v platnost, automaticky snížena na 646 mil. EUR v souvislosti s paralelním nabytím účinnosti reformy mnohostranného uspořádání NAB (New Arrangements to Borrow).

Ostatní položky aktiv činily v souhrnu 23 mld. Kč a vykazují meziroční nárůst na více než dvojnásobek. Oblast zahrnuje následující bilanční položky:

- ostatní aktiva v celkové výši 7,5 mld. Kč zahrnovala především akcie BIS (Bank for International Settlements) a podíl ve SWIFT, které se vztahují ke členství ČNB v těchto mezinárodních institucích, a splacený podíl ČR na kapitálu ECB, který ke konci roku 2020 činil ve finančním vyjádření 7,6 mil. EUR. Vedle toho zahrnuje bilanční položka změnu reálné hodnoty termínovaných operací (měnové forwardy a úrokové swapy uzavírané při správě devizových rezerv), provozní zálohy vyplacené dodavatelům, poskytnuté zaměstnanecké úvěry a jiné drobné pohledávky. Ostatní aktiva zahrnují i klasifikované úvěry za bývalými bankami. Jejich výše se nezměnila a činila 1,36 mld. Kč. Klasifikované úvěry jsou plně pokryty opravnými položkami;

- hmotný a nehmotný majetek ČNB v zůstatkové hodnotě 3,3 mld. Kč se vlivem investiční aktivity meziročně zvýšil o 7,2 %;
- zlato ve výši 12,2 mld. Kč. Na meziročním nárůstu zlatých zásob se podílely dva důležité faktory. Prvním byla změna účetních pravidel oceňování zlata, ke kterému ČNB přistoupila v listopadu 2020. Tržní cena zlata byla při přechodu na nový způsob oceňování vyšší než do té doby používané historické ceny zlata k datu jeho nákupu, což způsobilo výrazný nárůst hodnoty zlata v rozvaze banky. Přeceňování zlatých zásob na tržní hodnotu probíhá od tohoto momentu v měsíčních cyklech přímo do hospodářského výsledku. Důvodem nárůstu je i navýšení zásob drahého kovu, ke kterému ČNB přistoupila z důvodů zajištění hladké emise zlatých pamětních mincí do budoucna a případného plnění závazků spojených se vstupem České republiky do eurozóny, což zahrnuje převedení alikvótního množství zlata do ECB. ČNB nepovažuje zlato za optimální nástroj pro devizové rezervy moderní centrální banky a zlaté zásoby budou proto i nadále drženy na aktuálních nízkých hodnotách. V roce 2020 ČNB nakoupila 58 720 trojských uncí (1 826 kg) zlata. Část zlatých zásob banka použila na emisi mincí. Celková hmotnost zlatých rezerv činila na konci roku 9 480 kg, což je meziroční nárůst o 1 488 kg.

II.3 PASIVA

Tab. 3 Pasiva ČNB na konci roku 2020 a 2019

(pasiva uvedena v mil. Kč)

	Pasiva	2020	2019	Meziroční změna
1.	Pasiva celkem	3 619 868	3 449 898	169 970
2.	Bankovky a mince v oběhu	711 886	644 367	67 519
3.	Závazky vůči bankám v tuzemsku	2 283 220	2 408 337	-125 117
4.	Závazky vůči státu a ostatním veřejným institucím	422 749	291 684	131 065
5.	Závazky vůči zahraničí	143 839	138 795	5 044
6.	Vlastní kapitál	-31 846	-123 788	91 942
7.	Závazky vůči MMF	75 088	79 692	-4 604
8.	Ostatní položky pasiv (v tom):	14 932	10 811	4 121
8.1.	Rezervy	0	0	0
8.2.	Ostatní pasiva	14 932	10 811	4 121

Závazky vůči bankám v tuzemsku zahrnují především závazky ČNB z titulu operací na volném trhu, které jsou reprezentovány repo operacemi prováděnými formou tendru, a z titulu depozitní facility, prostřednictvím které ČNB poskytuje bankám možnost uložit si na účty centrální banky svou přebytečnou likviditu. Bilanční položka dále zahrnuje PMR a volné rezervy uložené na účtech v ČNB a závazky vyplývající z finančních prostředků uložených na účtech pro výběr a skládání hotovosti.

K 31. prosinci 2020 ČNB evidovala tyto závazky v souhrnné výši 2 283 mld. Kč, což je meziroční pokles o 5 %. V rámci repo operací byly alokovány finanční prostředky ve výši 2 148 mld. Kč a z titulu přijatých depozit 63 mld. Kč. Na účtech zahrnovaných do PMR bylo evidováno 72 mld. Kč. Uvedená hodnota vyjadřuje stav finančních prostředků uložených na příslušných účtech k 31. prosinci. Nelze ji tedy zaměňovat s předepsaným objemem PMR, který je stanoven na 2 % z celkového objemu primárních závazků banky, pobočky zahraniční banky či spořitelního a úvěrního družstva vůči nebankovním subjektům, jejichž splatnost nepřevyšuje dva roky. Předepsaný objem PMR se stanovuje na principu průměrování, tzn. příslušná banka, pobočka zahraniční banky či spořitelní a úvěrní družstvo jsou povinny udržovat na účtech pro plnění PMR takový denní zůstatek, který je v průměru za udržovací období roven minimálně stanovené PMR pro dané udržovací období. V roce 2020 činila průměrná hodnota PMR 94 mld. Kč, což je meziroční nárůst o 9 %.

Bankovky a mince v oběhu představují účetní závazek emisní banky z titulu vydaných bankovek a mincí, které se nacházejí u bank, nebankovních finančních a nefinančních podniků, v držení institucí vládního sektoru a veřejnosti. Meziročně se celková nominální hodnota emitovaných bankovek a mincí zvýšila o 68 mld. Kč, což je ve srovnání s předcházejícím rokem více než dvojnásobný meziroční nárůst na celkovou hodnotu 712 mld. Kč.

Na konci roku se nacházelo v oběhu 523 mil. kusů bankovek (meziroční nárůst o 7 %) a 2 134 mil. kusů mincí (meziroční nárůst o 3 %). Status nejpočetněji zastoupené bankovky převzal nominál 2000 Kč s celkovým podílem 31 %. Podíl bankovky s nominálem 1000 Kč klesl na 29 %. Z hlediska finančního vyjádření zaujímaly obě bankovky 69% podíl, což absolutně představuje 479 mld. Kč. Nejrozšířenější mincí z obecného kovu byl nominál 1 Kč s podílem 30 % na celkovém množství emitovaných mincí a nominál 2 Kč s podílem 25 %. Z hlediska finančního vyjádření zaujímala mince 50 Kč 38% podíl, což absolutně představuje 7,9 mld. Kč.

Závazky vůči státu a ostatním veřejným institucím představují finanční prostředky státu, jeho organizačních jednotek a dalších subjektů, jako jsou např. státní fondy nebo příspěvkové organizace, uložené v centrální bance. Pro potřeby státní pokladny vede ČNB soustavu korunových, eurových a vybraných cizoměnových účtů a poskytuje k nim dohodnutý rozsah bankovních služeb. Volné korunové a eurové zdroje státní pokladny investuje MF ČR v souladu se svojí strategií na peněžním trhu.

Souhrnná hodnota závazků vůči státu a ostatním veřejným institucím činila 423 mld. Kč, což je meziroční nárůst o 45 %. Vyšší stavy na konci roku vykazovaly především korunové prostředky souhrnného účtu státní pokladny a vklady jiných veřejných klientů. Jejich výše v průběhu roku kolísá v závislosti na strategii MF ČR ohledně nakládání s volnou likviditou souhrnného účtu státní pokladny.

Závazky vůči zahraničí představují zejména hotovostní vklady centrálních bank a nadnárodních institucí uložených na účtech v ČNB. Jejich výše na konci roku meziročně vzrostla o 4 % na celkovou hodnotu 144 mld. Kč.

Závazky vůči MMF představují přijaté vklady a účty MMF u ČNB, závazek ČNB z titulu nesplaceného členského vkladu a alokace SDR. Finanční hodnota závazků vůči MMF meziročně poklesla z takřka 80 mld. Kč na 75 mld. Kč.

Vlastní kapitál ČNB zahrnuje základní kapitál, fondy, oceňovací rozdíly z akcií a členských podílů v mezinárodních institucích, neuhrazenou ztrátu z předchozích období a zisk za aktuální účetní období. Na konci roku 2020 evidovala ČNB vlastní kapitál v záporné výši 32 mld. Kč. Jeho hodnota se v absolutním vyjádření meziročně snížila vlivem účetního zisku roku 2020. Bližší informace o struktuře vlastního kapitálu ČNB a jeho historickém vývoji jsou uvedeny v kapitole II. 5. Vlastní kapitál.

Ostatní položky pasiv činily v souhrnu 15 mld. Kč. Věcně se především jedná o závazky vůči Evropské komisi, změna reálné hodnoty termínovaných operací (měnové forwardy a úrokové swapy uzavírané při správě devizových rezerv), závazky vyplývající z provádění bankovních operací a zajištění provozu ČNB či závazky z titulu běžných účtů a termínovaných vkladů zaměstnanců.

II.4 POŘÍZENÍ HNOTNÉHO A NEHNOTNÉHO MAJETKU

Hmotný a nehmotný investiční majetek je součástí aktivní strany rozvahy ČNB. Jeho souhrnná hodnota 3,3 mld. Kč je v absolutních číslech nezanedbatelná. ČNB proto klade důraz na jeho efektivní pořizování. Stejně tak je tomu u pořizování drobného majetku a spotřebního materiálu. Alokované finanční prostředky jsou součástí rozpočtu ČNB a jejich čerpání se řídí rozpočtovými pravidly.

Výdaje na pořízení majetku nejsou v jednotlivých letech rovnoměrné a závisejí do značné míry na termínech realizace velkých investičních akcí. V posledních letech směřují investice zejména do IT. Mezi nejvýznamnější projekty se řadí konsolidace databázové platformy systému Oracle a jeho licenční program, migrace Microsoft produktů na vyšší verze včetně softwarových licencí, projekt SDAT zaměřený na proces sběru statistických dat, projekt bezpečné klientské stanice či rozšiřování diskových kapacit a nákup příslušných serverů. Nové projekty ČNB realizuje vlastními silami, které jsou v případě potřeby navýšeny o externí kapacity, nebo poptává poskytovatele zavedených SW a HW řešení. Vedle toho ČNB revitalizuje některé zastaralé části provozních budov ústředí a svých poboček a postupně obměňuje provozní a bezpečnostní technologie, mnohdy instalované před dvěma dekadami.

Celkové výdaje na pořízení hmotného a nehmotného majetku se meziročně zvýšily o 61 mil. Kč a dosáhly celkových 232 mil. Kč. Původní plán uvažoval ještě s vyšším rozsahem investic. Ten se ale kvůli vládním omezením a uzavírkám nenaplnil v plném rozsahu. Největší objem investic směřoval do IT (132 mil. Kč). Mezi finančně nejrozsáhlejší patřil například projekt „Rozšíření úložného prostoru pro zálohování“, „Exadata - Rozšíření diskové a výpočetní kapacity“ a „Obnova SAN“. V reakci na masivní rozšíření distančního výkonu práce nakoupila ČNB pro část svých zaměstnanců vybavení umožňující vzdálený přístup do banky.

V roce 2020 pokračovala obnova strojů na zpracování bankovek, byť s mírným posunem harmonogramu instalace nových strojů z důvodu koronavirové pandemie a vyhlášeným omezením. Jeho dokončení je plánováno na rok 2021, kdy začíná obnova techniky na zpracování oběžných mincí.

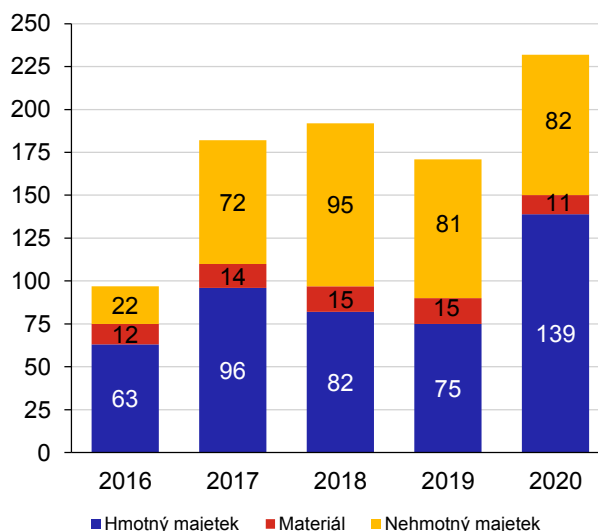
Mezi investičně a technologicky náročné akce, které ČNB v roce 2020 realizovala, lze například zařadit celkovou obnovu rozvaděčů měření a regulace využívaných při řízení klíčových provozních technologií budovy ústředí a optimalizaci chlazení IT technologií záložního pracoviště. V závěru roku byly dokončeny projekční práce Návštěvnického centra ČNB a celkové revitalizace bankovní haly budovy ústředí a dealingového pracoviště.

Úplná struktura výdajů na pořízení majetku k 31. prosinci 2020 a porovnání dosažené skutečnosti se schváleným rozpočtem ČNB je obsahem přílohy č. 2.

Graf 16 Výdaje na pořízení majetku

Meziročně vyšší investiční výdaje v kategorii hmotného majetku souvisejí s obnovou strojů na zpracování bankovek, pořízením HW a optimalizací vnitřní dispozice provozních prostor v budově ústředí Praha.

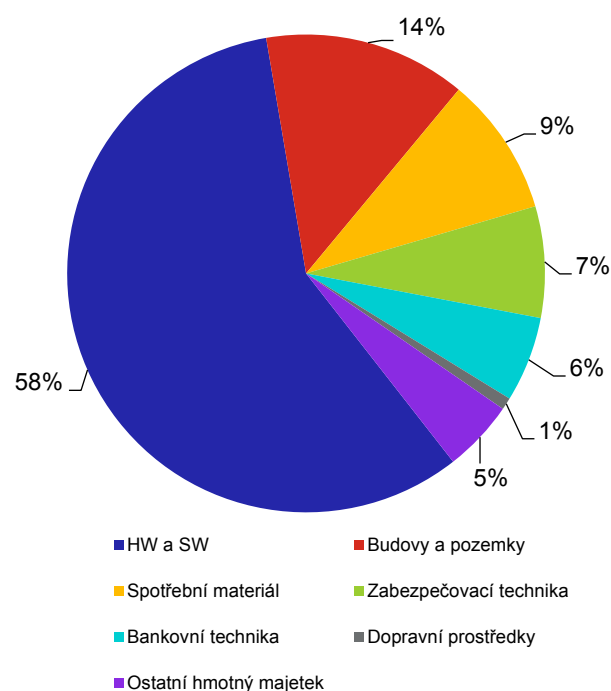
(výdaje v mil. Kč)

Graf 17 Struktura výdajů na pořízení majetku

Rozložení investičních výdajů v uplynulých pěti letech se zásadně nemění. Výdaje do IT zůstávají dominantní složkou. Vyšší podíl bankovní techniky pak souvisí s probíhajícím projektem obměny strojů na zpracování bankovek, na který bude navazovat obměna strojů na zpracování mincí.

(výdaje v %)

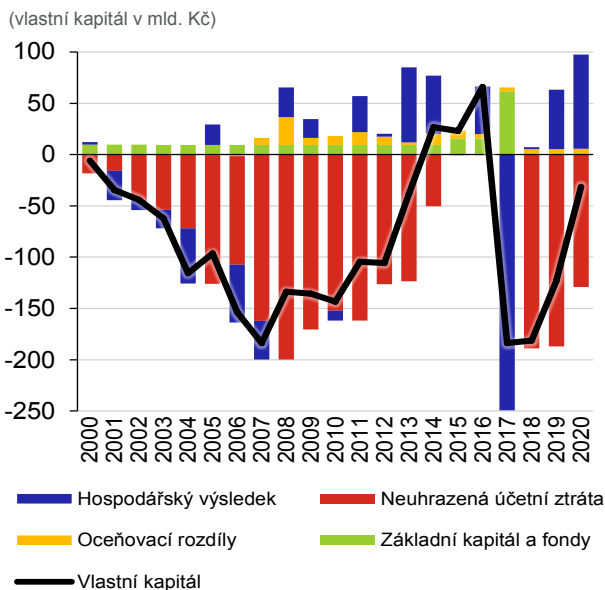
II.5 VLASTNÍ KAPITÁL

ČNB v minulosti dlouhodobě vykazovala negativní vlastní kapitál. Tato skutečnost jí přitom nebránila v naplňování zákonného mandátu v oblasti péče o cenovou stabilitu ani při realizaci jejích dalších úkolů. Záporný vlastní kapitál není omezujícím faktorem pro nezávislost centrální banky ani nepředstavuje ohrožení výkonu zákonných funkcí.

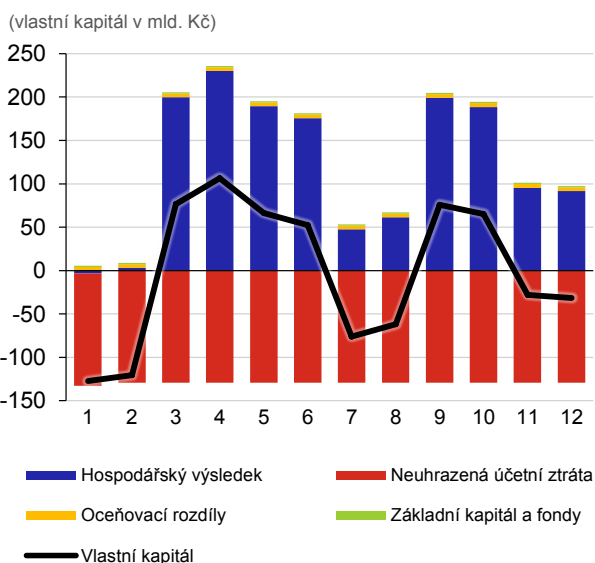
Primární příčinou negativního kapitálu ČNB je kumulace účetních (kurzových) ztrát, v minulosti spojených zejména s konvergencí domácí ekonomiky k rozvinutým evropským ekonomikám. Jedním z charakteristických rysů tohoto procesu bylo posilování měnového kurzu koruny. To se v rozvaze centrální banky odráží poklesem korunové hodnoty cizoměnových aktiv a v konečném důsledku vede ke vzniku účetních kurzových ztrát. Oslabování koruny, například v reakci na globální finanční krizi, má na vlastní kapitál opačných efekt, viz graf 18. V průběhu kurzového závazku, při kterém ČNB bránila posílení domácí měny pod stanovenou úroveň, setrvala hodnota vlastního jmění v kladném pásmu. Následné ukončení kurzového závazku v dubnu 2017 bylo doprovázeno výrazným posílením koruny, které se do hospodaření banky promítlo nere realizovanými kurzovými ztrátami. Jejich rozsah na konci roku 2017 rozhodl o účetní ztrátě, na jejíž úplnou eliminaci ČNB neměla vytvořenu dostatečnou finanční rezervu. V následujících letech 2018 až 2020 se záporná hodnota kapitálu snižovala v reakci na dosažení zisk.

V průběhu roku 2020 úroveň vlastního kapitálu značně kolísala, viz graf 19. Od záporné hodnoty –127 mld. Kč, dosažené na počátku roku, až po kladných 106 mld. Kč v březnu 2020. Volatilita vlastního kapitálu souvisela s vývojem hospodářského výsledku, zejména kurzových rozdílů a oceňovacích rozdílů z přecenění cenných papírů v držení banky. Jejich účetní hodnota kolísala v závislosti na vývoji kurzu koruny a cenách aktiv na zahraničních finančních trzích. V případě souběhu slabší koruny a vyšších cen aktiv, docházelo opakovaně v průběhu roku, k plné eliminaci neuhrazené účetní ztráty evidované v bilanci banky v záporné výši –129 mld. Kč.

Graf 18 Vlastní kapitál ČNB

Graf 19 Vlastní kapitál ČNB v roce 2020

Tab. 4 Vlastní kapitál ČNB na konci roku 2020 a 2019

(vlastní kapitál uveden v mil. Kč)

	Vlastní kapitál	2020	2019	Meziroční změna
1.	Vlastní kapitál celkem	-31 846	-123 788	91 942
2.	Základní kapitál a fondy:	1 400	1 400	0
2.1.	Statutární fond (základní kapitál)	1 400	1 400	0
2.2.	Rezervní fond	0	0	0
3.	Oceňovací rozdíly	4 289	4 029	260
4.	Neuhrazená ztráta z předchozích období	-129 217	-187 115	57 898
5.	Hospodářský výsledek	91 682	57 898	33 784

III. ROZDĚLENÍ HOSPODÁŘSKÉHO VÝSLEDKU

Rozdělení hospodářského výsledku ČNB upravuje § 47 odst. 2 zákona o ČNB. Dle tohoto ustanovení hradí ČNB ze svých výnosů náklady na svoji činnost. Vytvořený zisk používá k doplňování rezervního fondu a dalších fondů vytvářených ze zisku a k ostatnímu použití zisku v rozpočtované výši. Zbývající zisk odvádí do státního rozpočtu.

Konkrétní postup při rozdělování hospodářského výsledku upravují, pro daný kalendářní rok, zásady finančního hospodaření, které schvaluje bankovní rada současně s návrhem rozpočtu ČNB.

ČNB vykázala za rok 2020 zisk v celkové výši 91 682 mil. Kč. Bankovní rada schválila jeho konečné rozdělení tak, že celá částka byla použita na snížení neuhrazené ztráty z předchozích období.

Při zachování současného přístupu jsou jediným zdrojem postupného umořování kumulované účetní ztráty budoucí zisky ČNB. Po provedení úhrady zůstane nadále v bilanci banky neuhrazená účetní ztráta z předchozích období ve výši -37,5 mld. Kč.

IV. VEDENÍ ÚČTŮ A POSKYTOVÁNÍ BANKOVNÍCH SLUŽEB PRÁVNICKÝM OSOBÁM

Zákon o ČNB v § 34 odst. 1 stanoví, že „ČNB může za podmínek obvyklých v bankovním sektoru vést účty svých zaměstnanců a poskytovat jim další bankovní služby. Vést účty a poskytovat bankovní služby může i právnickým osobám. Seznam těchto právnických osob zveřejňuje ČNB v roční zprávě o výsledku hospodaření.”

Jmenovitý seznam právnických osob (v oblasti jiných obchodů ČNB) je uveden v příloze č. 4. V souladu s usnesením č. 415 ze 43. schůze rozpočtového výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky dne 28. února 2001 je v seznamu uvedeno vždy IČO, název právnické osoby a její sídlo.

Seznam neobsahuje právnické osoby, jimž ČNB vede účty podle § 27 zákona o ČNB (účty bank), podle § 30 zákona o ČNB (účty vedené podle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech) a účty nesplacených pohledávek, u kterých se nejedná o vedení účtů na základě smlouvy o účtu ani o poskytování standardních bankovních služeb.

V. ZÁVĚR

ČNB uzavřela svoje hospodaření se ziskem 91,7 mld. Kč, na kterém se podílely zejména výnosy devizových rezerv. Ty pocházely především z kapitálových zisků dluhopisového portfolia, ke kterým se, ve druhé polovině roku, připojilo oživení akciových trhů. Měnové operace hospodářský výsledek ČNB zhoršují. Jejich vliv však byl, v porovnání s předcházejícím rokem, podstatně mírnější, neboť ČNB základní úrokové sazby snížila. Ty jsou hlavním měnověpolitickým nástrojem a ČNB je využívá při plnění svého základního cíle. Kurzové rozdíly neměly v roce 2020 na hospodářský výsledek zásadní vliv. Vedle přecenění cizoměnových aktiv a pasiv se do výsledného kurzového zisku promítly i oceňovací rozdíly z přecenění zlatých rezerv na jejich tržní hodnotu.

Kladný hospodářský výsledek roku 2020 ČNB použila na úhradu kumulované účetní ztráty z minulých let. Její zbývající část –37,5 mld. Kč zůstala v rozvaze, jako neuhrazená účetní ztráta předchozího období. Vlastní kapitál dosáhl na konci roku souhrnné záporné hodnoty –31,8 mld. Kč. S negativním kapitálem ČNB operuje dlouhodobě, aniž by tato situace ovlivňovala naplňování zákonného mandátu centrální banky v oblasti péče o cenovou stabilitu či realizaci jejích dalších úkolů. Pokud to hospodaření ČNB umožňuje, je zisk prioritně využit na úhradu kumulované účetní ztráty. Snaha o maximalizaci zisku není ale hlavním úkolem centrální banky.

Hospodaření ČNB bude v dalších letech záviset především na vývoji kurzu domácí měny a cen finančních aktiv alokovaných v devizových rezervách. Finanční aktiva zůstávají nadále v rozvaze banky a jsou proto vystavena změnám tržních trendů. Ty zůstávají vzhledem k dopadům koronavirové pandemie na globální ekonomiku silně volatilní.

Příloha č. 1 - Hospodářský výsledek ČNB v letech 2016 až 2020

(údaje uvedeny v mil. Kč)

		2020	2019	2018	2017	2016
1.	Hospodářský výsledek ČNB	91 682	57 898	1 790	-243 243	46 469
2.	Oblast měnová	94 216	60 270	3 978	-241 935	48 484
2.1.	Provádění měnové politiky	-22 971	-53 053	-27 716	-4 029	-613
2.2.	Správa devizových rezerv	97 523	115 146	-11 930	32 036	25 199
2.3.	Kurzové rozdíly	18 222	-3 341	42 262	-270 981	22 864
2.4.	Klientské operace	1 437	1 513	1 270	992	1 399
2.5.	Ostatní operace	5	5	92	47	-365
3.	Oblast emise a správy peněz	-78	-24	-50	411	-157
4.	Oblast provozní	-2 456	-2 348	-2 138	-1 719	-1 858
4.1.	Zaměstnanci	-1 901	-1 793	-1 690	-1 493	-1 406
4.2.	Správní činnost	-174	-189	-116	-75	-134
4.3.	Provoz objektů a zařízení	-381	-366	-332	-151	-318
4.4.	Mimořádné náklady a výnosy	0	0	0	0	0

Příloha č. 2 - Čerpání rozpočtových prostředků ČNB k 31. prosinci 2020

(plán a skutečnost uvedeny v tis. Kč, poměr v %)

	Rozpočtové výdaje	Plán	Skutečnost	Poměr
1.	Výdaje celkem	3 385 000	3 050 006	90,1
2.	Výdaje na provoz	2 992 000	2 818 116	94,2
2.1.	Emise a správa oběživa	605 930	523 675	86,4
2.1.1.	Nákup peněz	601 330	519 712	86,4
2.1.2.	Příprava nových platidel	4 600	3 963	86,2
2.1.3.	Ochrana platidel	0	0	-
2.2.	Provozní výdaje	2 386 036	2 294 441	96,2
2.2.1.	Osobní výdaje	1 915 426	1 902 622	99,3
2.2.2.	Správní činnost	356 399	282 657	79,3
2.2.3.	Provoz objektů a zařízení	122 911	114 346	93,0
2.2.4.	Korekce rozpočtových výdajů *)	-8 700	-5 184	59,6
2.3.	Rezerva	34	0	0,0
3.	Výdaje na pořízení majetku	393 000	231 890	59,0
3.1.	Výdaje na pořízení hmotného majetku	242 865	138 636	57,1
3.1.1.	Stavby, budovy a pozemky	24 508	18 087	73,8
3.1.2.	Dopravní prostředky	596	590	99,0
3.1.3.	Kancelářská technika a spotřební elektronika	1797	1813	100,9
3.1.4.	Technika pro manipulaci a zpracování hotovosti	106 803	48 639	45,5
3.1.5.	Výpočetní technika – hardware (HW)	52 750	50 879	96,5
3.1.6.	Nábytek a doplňkové zařízení interiérů	4 651	3 140	67,5
3.1.7.	Zabezpečovací zařízení	11 250	6 170	54,8
3.1.8.	Ostatní hmotný majetek	40 510	9 318	23,0
3.2.	Výdaje na pořízení materiálu	13 364	11 162	83,5
3.3.	Výdaje na pořízení nehmotného majetku	87 873	82 092	93,4
3.3.1.	Programové vybavení – software (SW)	85 473	81 247	95,1
3.3.2.	Ostatní nehmotný majetek	2 400	845	35,2
3.4.	Rezerva	48 898	0	0,0

*) Korekce rozpočtových výdajů kompenzuje „pseudo“ výdaje, které nejsou reálným finančním výdajem. Tím je například pořízení surovin pro závodní stravování, které je rozpočtově evidováno. Příspěvek poskytnutý zaměstnancům na závodní stravování již reálným výdajem finančních prostředků není. Z důvodu vnitřního finančního řízení a transparentnosti provozních činností je ale v rozpočtu zachycen. Hodnota příspěvku je proto v korekční položce evidována ještě jednou s opačnou hodnotou.

Příloha č. 3 - Informace o mzdách členů bankovní rady ČNB podle § 47 odst. 3 zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů

„Roční zprávu o výsledku svého hospodaření Česká národní banka předkládá nejpozději do 3 měsíců po skončení kalendářního roku k projednání Poslanecké sněmovně. **Součástí této zprávy je i informace o mzdách členů bankovní rady České národní banky.**“

Členům bankovní rady byly v roce 2020 vyplaceny mzdy v tomto rozsahu:

(mzdy uvedeny v Kč)

	Mzdy členů bankovní rady	Hrubá mzda	Čistá mzda
1.	Jiří Rusnok	5 853 387	4 193 703
2.	Tomáš Nidetzký	4 753 155	3 434 501
3.	Marek Mora	4 736 405	3 387 799
4.	Vojtěch Benda	3 969 201	2 868 876
5.	Tomáš Holub	3 968 461	2 868 341
6.	Oldřich Dědek	3 967 384	2 833 455
7.	Aleš Michl	3 915 017	2 829 788

Poznámka:

Hrubá mzda zahrnuje základní mzdu, odměny za výsledky práce a náhrady mezd podle zákoníku práce.

Čistá mzda je hrubá mzda po odečtení pojistného na veřejné zdravotní pojištění, pojistného na sociální zabezpečení, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, daně z příjmu a solidárního zvýšení daně a připočtení slevy na dani na poplatníka a daňového zvýhodnění na vyživované děti u těch členů bankovní rady, kteří o uplatnění slev požádali.

Příloha č. 4 - Jmenovitý seznam právnických osob podle § 34 odst. 1 zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů

„Česká národní banka může za podmínek obvyklých v bankovním sektoru vést účty svých zaměstnanců a poskytovat jim další bankovní služby. **Vést účty a poskytovat bankovní služby může i právnickým osobám. Seznam těchto právnických osob zveřejňuje Česká národní banka v roční zprávě o výsledku hospodaření.**“

	IČO	Název právnické osoby	Sídlo - město	Sídlo – ulice
1.	49710362	GARANČNÍ SYSTÉM FINANČNÍHO TRHU	PRAHA 1	TÝN 639/1
2.	65732138	CELOBANKOVNÍ ODBOROVÝ VÝBOR OSPPP ČNB	PRAHA 1	NA PŘÍKOPĚ 28
3.	65732006	ZÁKL. ODBOROVÁ ORG. OSPPP ČNB – ÚSTŘEDÍ	PRAHA 1	NA PŘÍKOPĚ 28
4.	65732235	ZÁKL. ODBOROVÁ ORG. OSPPP POB. ČNB PRAHA	PRAHA 1	NA PŘÍKOPĚ 28
5.	65732570	ZÁKL. ODBOROVÁ ORG. OSPPP ČNB Č. BUD.	ČESKÉ BUDĚJOVICE	LANNOVA 1
6.	65732839	ZÁKL. ODBOROVÁ ORG. OSPPP ČNB PLZEŇ	PLZEŇ	HUSOVA 10
7.	65733207	ZÁKL. ODBOROVÁ ORG. OSPPP ČNB ÚSTÍ	ÚSTÍ NAD LABEM	KLÁŠTERNÍ 3301/11
8.	65733304	ZÁKL. ODBOROVÁ ORG. OSPPP POB. ČNB HK	HRADEC KRÁLOVÉ	HOŘICKÁ 1652
9.	65733835	ZÁKL. ODBOROVÁ ORG. OSPPP POB. ČNB BRNO	BRNO	ROOSEVELTOVA 18
10.	65734653	ZÁKL. ODBOROVÁ ORG. OSPPP POB. ČNB OSTR.	OSTRAVA 1	NÁDRAŽNÍ 4
11.	48549746	KLUB DŮCHODCŮ ČNB	PRAHA 1	NA PŘÍKOPĚ 28

Vydává:
ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA
Na Příkopě 28
115 03 Praha 1
Česká republika

Kontakt:
ODBOR KOMUNIKACE SEKCE KANCELÁŘ
Tel.: 224 413 112
Fax: 224 412 179
www.cnb.cz